

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

Journal of MCU Nakhondhat

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2558)

P-ISSN : 2586-923X Vol. 2 No.1 (January - June 2015)

💧 วัตถุประสงค์

วารสาร มหาจุฬานาครทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม การศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านพระพุทธศาสนา ศิลปศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคล ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการใดมาก่อน

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ มีใช้ความคิดของคณะผู้จัดทำ และมีใช้ ความรับผิดชอบของวารสาร คณะบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดง ที่มา

💧 เจ้าของ

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

เลขที่ 3/3 หมู่ที่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร. 075-340043, 086-4345903 โทรสาร. 075-340-042

E-mail : tak.puyada@gmail.com

๑ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต, ศ., ดร.

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพปัญญาสือ

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระศรีคัมภีรญาณ, ศ., ดร.

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการ

พระราชปรีดีมณี, ผศ., ดร.

คณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑ บรรณาธิการบริหาร

พระมหาปรีดา ขนดีโสภณ, ผศ., ดร.

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ สมบุรณ์ บุญญฤทธิ์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ กองบรรณาธิการ

พระครูสิริธรรมาภิรต, ผศ., ดร.

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

ศาสตราจารย์ ดร. ครองชัย หัตถา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองศาสตราจารย์ ดร. ประเวศ อินทองปาน

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. รงค์ บุญสวยขวัญ

สำนักกวีราชรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. สืบพงษ์ ธรรมชาติ

อาคารมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ บุญโท

คณะปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รองศาสตราจารย์ พัน ดอกบัว

คณะปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาสนา แก้วหล้า

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชภาพรรณ คูวิเศษแสง

คณะปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ดร. จันทนา อุดม

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ดร. ไพโรจน์ บุตรชีวัน

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ดร. อุทัย เอกสะพัง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ดร. มะลิวัลย์ โยธารักษ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. สิทธิโชค ปาณะศรี

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

📌 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย

ผู้อำนวยการส่วนงานบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวอัจฉรา จงละเอียด

ผู้อำนวยการส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู

นักวิชาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระสาโรจน์ ธรรมสโร

พระมหาอภินันท์ นนทภาณี

สามเณรบุญญฤทธิ์ ชูราศรี

พระสุกิจจ์ สุจินโณ

พระกุลวัฒน์ศิริโรจน์ ธรรมวิโรจน์

นางสาวธัญนิชา การ์ยภูมิ

ฝ่ายกฎหมาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก นุ่นกล้า

ออกแบบปก

นายวินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา

จัดรูปเล่ม

พระมหาอนุชิต อนนตเมธี

กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม

พิมพ์ที่

บริษัท โรงพิมพ์ดีชัย จำกัด

1/7 ถนนพัฒนาการคูขวาง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์ 075-322-955, อีเมล dchai@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2558 วารสารก้าวเข้าสู่ปีที่ 2 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ประกอบด้วยบทความวิจัยจำนวน 8 เรื่อง บรรณาธิการขอแนะนำบทความในฉบับนี้ที่น่าสนใจ ดังนี้

การศึกษาบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าอชาตศัตรู โดย ประเวศ อินทองปาน, พระครูวิศาลชัยธรรมและพระมหาสมปอง ฐานิสฺสโร พุทธจริยธรรมที่ปรากฏในประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลองนครศรีธรรมราช โดย สืบพงษ์ ธรรมชาติและพระครูวิศาลธรรมจารี ศึกษาทัศนะเรื่องความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนา โดย กันตภณ หนูทองแก้ว, พระวรวัฑฒิ คุณสีโลและพระมหาสุพจน์ สุเมโธ เต่าสิริมงคล : แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคลกรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 ตำบลหัวไทร อำเภอกะทู้ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย รัตน์นก ภูมิสุวรรณ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย, จิตติมา ดำรงวัฒนะและเดโช แชน้ำแก้ว ภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย ปริฉัตร มัทมิฬ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย, จิตติมา ดำรงวัฒนะและเดโช แชน้ำแก้ว หลักธรรมที่ปรากฏในความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์สำนักเขาอ้อ จังหวัดพัทลุง โดย เดชชาติ ตรีทรัพย์, พระครูโสภณกิตยาทรและพระครูพิจิตรศุภการ การศึกษาแนวทางส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา

: กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
โดย นูรอินี มะกิเยาะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย, จิตติมา ดำรงวัฒนะและเดโช แชน้ำแก้ว

ปิดท้ายเล่มด้วยบทความวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏใน
เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา โดย นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิตและพระครูอุทัยวินัยกิจ งานวิจัย
นี้นำเสนอในประเด็น “องค์ความรู้เกี่ยวกับเพลงเรือแหลมโพธิ์ หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการ
เล่นเพลงเรือแหลมโพธิ์ และคุณค่าของเพลงเรือแหลมโพธิ์ เพื่อหาแนวทางในการใช้เป็นข้อมูล
เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาและอนุรักษ์เพลงเรือแหลมโพธิ์ให้เป็นมรดกสืบทอด”

กองบรรณาธิการวารสารมหาจุฬานาครธรรมส์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิก
และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็น
อย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการ
ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้
บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ
ผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

พระมหาปรีดา ขนติโสภโณ, ผศ.ดร.

บรรณาธิการ

เรื่อง

หน้า

บทบรรณาธิการ

(5)

บทความวิจัย : Research Articles

การศึกษาบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าอชาตศัตรู 1

A Study Of King Ajatasattu's Role In Supporting Buddhism

ประเวศ อินทองปาน, พระครูวิศาลชัยธรรมและพระมหาสมปอง ฐานิสฺสโร

พุทธจริยธรรมที่ปรากฏในประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง 8

นครศรีธรรมราช

Buddhist Ethics In Lakphraduanha Festival Muang Along, Nakhon Si Thammarat Province.

สีบพงษ์ ธรรมชาติและพระครูวิศาลธรรมจารี

ศึกษาทัศนะเรื่องความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนา : 16

A Study Of The Concept Of Harmony Principle In Buddhist Texts.

กันตภณ หนูทองแก้ว, พระวรวิฑูริ คุณสีโลและพระมหาสุพจน์ สุเมโธ

เต่าสิริมงคล แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล 24

กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 ตำบลหัวไทร อำเภอกะเปอร์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

Fortune - Turtle : The Supporting Guideline For Folk Wisdom Of Fortune - Turtle Processing, Case Study : Community Enterprise Group Of Tookta Village At Moo 7, Huasai, Huasai, Nakorn Si Thammarat

รัตน์ก ภูมิสุวรรณ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย, จิตติมา ดำรงวัฒนะและเดโช แชน้ำแก้ว

**ภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา
กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 33**

The Folk Wisdom Of Sour-Fish Food Processing To Promote The Community Goods , Case Study : Sour-Fish Career Group of Huay-Mog Village At Moo 3, Tha-Ngue, Muang, Nakorn Si Thammarat.

ปรีฉัตร มัทมพิ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย, จิตติมา ดำรงวัฒนะและเดโช แชน้ำแก้ว

**หลักธรรมที่ปรากฏในความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์สำนักเขาอ้อ
จังหวัดพัทลุง 42**

The Buddhist Teachings Which Are Appeared In The Faith And Magical Ceremony Of Khao-Aor School, Phatthalung Province.

เดชชาติ ตรีทรัพย์, พระครูโสภณกิตยาทรและพระครูพิจิตรศุภการ

**การศึกษาแนวทางส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ
อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 49**

Study The Supporting Guideline Of Biological Gas Production Follow In Sufficiency Economy Philosophy, Case Study : Biological Gas Group In Jarago Village At Moo 6, Manangdalum, Saiburi, Pattani

นุรไอนี มะกียะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย, จิตติมา ดำรงวัฒนะและเดโช แชน้ำแก้ว

**การศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์
จังหวัดสงขลา 60**

The Analyze The Buddhadhamma Principle With Appeared In The Boat Song Laem Pho, Songkhla Province.

นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิตและพระครูอุทัยวินัยกิจ

การศึกษาบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าอชาตศัตรู

A STUDY OF KING AJATASATTU'S ROLE IN SUPPORTING BUDDHISM

ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พระครูวิศาลชัยธรรม

พระมหาสมปอง ฐานิสโร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าอชาตศัตรู” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาบริบททางสังคมในรัชสมัยของพระเจ้าอชาตศัตรู 2. เพื่อศึกษาพระราชประวัติของพระเจ้าอชาตศัตรู และ 3. เพื่อศึกษาบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าอชาตศัตรูด้วยวิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ผลการวิจัยพบว่า

- บริบททางสังคมในรัชสมัยของพระเจ้าอชาตศัตรู เป็นสังคมที่มีความหลากหลาย มีความเจริญรุ่งเรือง มีระบบการเมืองการปกครองหลายรูปแบบโดยแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 16 แคว้นใหญ่ 5 แคว้นเล็ก
- พระราชประวัติของพระเจ้าอชาตศัตรู พระองค์ทรงเป็นพระโอรสของพระเจ้าพิมพิสารกับพระนางเวเทหิราชเทวี ทรงปกครองแคว้นมคธสืบต่อจากพระเจ้าพิมพิสารพระราชบิดา ผลจากการปลงพระชนม์พระราชบิดาจึงต้องชดใช้กรรมในโลหภูมิภนรก เมื่อพ้นจากการชดใช้กรรมแล้ว ก็จะได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า พระนามว่าชีวิตวิเสส
- บทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา พระเจ้าอชาตศัตรูทรงเป็นพุทธมามกายึดมั่นในพระรัตนตรัยตลอดพระชนม์ชีพ ทรงปฏิสังขรณ์วิหาร 18 พระอาราม และทรงอุปถัมภ์การทำสังคายนาครั้งที่ 1 จนประสบความสำเร็จ ทรงสร้างสถูปเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และจัดฉลองอย่างยิ่งใหญ่

คำสำคัญ: พระเจ้าอชาตศัตรู, บทบาท, การทำนุบำรุง, พระพุทธศาสนา

ABSTRACT

This research “A study of king Ajatasattu’s role in supporting Buddhism”, focused on three main issues: 1. to study a social context in the reign of king Ajatasattu, 2. to study the history of king Ajatasattu and 3. to study king Ajatasattu’s role in supporting Buddhism. These are by method of documentary researches.

The research results found that:

1. A social context in the reign of king Ajatasattu had variety, development and prosperity, including political systems and government in various models by dividing governmental areas in to sixteen big territories and five small ones; and they had the kings who ruled over them supremely.

2. His history was that king Ajatasattu was the son of king Pimpisala and queen Vedehirajadevi. He ruled over the territory of Magada, succeeding from his father. Due to killing his father, king Ajatasattu repaid his previous action in the hell of Lohagumpi. When he was released from such action, he would become a private Buddha named Jivitavisesa.

3. For his role in supporting Buddhism, after king Ajatasattu has visited the Buddha and proclaimed himself as one devoted to the Buddha, he firmly established in the Triple Gem throughout his life. He restored the dwelling places of eighteen monasteries and supported the first council convocation successfully; and also he constructed the stupa for containing the Buddha’s relics and its celebration was greatly held. From his role in supporting Buddhism Teaching temporalities, personal temporalities, material temporalities and ritual temporalities with his utmost effort in order to get his people to reach their lives according to the Buddhadhamma – the Buddha’s teachings. These could be said

that it was the stable foundation and helped support Buddhism flourish afterwards.

Keyword: Harmony, Buddhist texts.

บทนำ

พระเจ้าอชาตศัตรูทรงเป็นพระราชโอรสองค์หนึ่งที่มีพระราชประวัติน่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง พระนามของพระองค์เป็นที่ทราบกันเป็นอย่างดีในหมู่พุทธศาสนิกชน พระองค์เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าพิมพิสารพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งแคว้นมคธ ผู้เคยเชื่อเชิญให้เจ้าชายสิทธัตถะอยู่ร่วมปกครองแคว้นมคธด้วยกันเมื่อครั้งที่ทรงออกผนวช แต่เจ้าชายสิทธัตถะไม่ทรงรับและยืนยันถึงพระทัยที่มั่นคงในความปรารถนาแต่เพียงพระอภิสมโพธิญาณ

หลังจากเจ้าชายสิทธัตถะได้ตรัสรู้พระอภิสมโพธิญาณแล้ว ได้ทรงประกาศพระสัทธรรมที่ทรงค้นพบแก่บุคคลต่าง ๆ มากมาย จนมีผู้รู้แจ้งเห็นจริงตามพระองค์พร้อมทั้งอุทิศตนเป็นสาวก และได้ร่วมกันออกเผยแผ่พระธรรมคำสอนจนในที่สุดเกิดเป็นพุทธบริษัท 4 คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา และในคราวที่พระพุทธองค์เสด็จนิวัตกรุงกบิลพัสดุ์ครั้งแรก ได้มีเจ้าชายแห่งศายกะ 6 พระองค์ คือ พระภัททิวราช เจ้าชายอนุรุธะ เจ้าชายอานนท์ เจ้าชายภคุ เจ้ากิมพิละ และเจ้าชายเทวทัต กับทั้งนายภูษามาลาชื่ออุบาสี รวมเป็น 7 ได้ออกบวชตามหลังจากที่ทั้งหมดได้บรรพชาอุปสมบทแล้วในพรรษานั้นเอง พระภัททียะได้เป็นพระอรหันต์เตวิชโช (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2540) พระอนุรุธะได้ทิพยจักขุ หลังจากได้ฟังมหาปฐิสวิตักกสูตรจึงได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ พระอานนท์ได้เป็นพระโสดาบัน พระภคุและพระกิมพิละได้เจริญวิปัสสนากรรมฐานแล้วได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ส่วนพระเทวทัตได้บรรลุมาน 4 และมีฤทธิ์ขึ้นพละจนอันเป็นโลกิยะ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) และในช่วงแรกของการเข้ามาบวชนั้น พระเทวทัตได้มีความประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างตั้งใจ ทำให้ได้บรรลุมาน และมีฤทธิ์มาก แต่จัดอยู่ในฤทธิ์จำพวกวิกุพพนาฤทธิ์ คือ ฤทธิ์บิดเบือน สามารถที่จะเปลี่ยนตนให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ ได้ แต่ก็เป็นคุณที่เสื่อมได้ เพราะเป็นของพละชน (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) และด้วยความมั่งใหญ่ใฝ่สูงต้องการเป็นใหญ่ ต้องการปกครองคณะสงฆ์จึงหาวิธีการสร้างความยิ่งใหญ่โดยใช้ฤทธิ์ที่มีอยู่ชักจูงเจ้าชายอชาตศัตรูให้เกิดความเลื่อมใส (พระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร,ป.ธ.9), 2545) ด้วยพระราชประวัติและบทบาท

ที่มีต่อพระพุทธศาสนาในแง่มุมต่าง ๆ ของพระเจ้าอชาตศัตรูนั้นได้มีอยู่อย่างกระจัดกระจายทั่วไปทั้งในคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา และคัมภีร์อื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงเป็นการยากที่ผู้สนใจศึกษาเรื่องราวของพระเจ้าอชาตศัตรูจะสืบค้นได้จากตำราที่มีความสมบูรณ์หรือมีเนื้อหาครบถ้วนในทุกประเด็น เหตุนี้เอง ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจและมีความประสงค์ที่จะศึกษาเรื่องราวของพระเจ้าอชาตศัตรูโดยละเอียด ทั้งในส่วนของพระราชประวัติความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ และบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระองค์ ทั้งเพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายอยู่ในคัมภีร์ต่าง ๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเพื่อนำแนวปฏิบัติพระราชกรณียกิจของพระองค์ในด้านต่าง ๆ

มาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการประยุกต์ใช้ในการทำนุบำรุงและเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททางสังคมในรัชสมัยของพระเจ้าอชาตศัตรู
2. เพื่อศึกษาพระราชประวัติของพระเจ้าอชาตศัตรู
3. เพื่อศึกษาบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าอชาตศัตรู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จะศึกษาเชิงเอกสาร โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ บริบททางสังคมในรัชสมัยของพระเจ้าอชาตศัตรู พระราชประวัติ และบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าอชาตศัตรู จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบททางสังคมในรัชสมัยของพระเจ้าอชาตศัตรู พระราชประวัติ และบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าอชาตศัตรูจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ อรรถกถา และคัมภีร์อื่น ๆ

ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. เนื้อหาเกี่ยวกับบริบททางสังคมในรัชสมัยของพระเจ้าอชาตศัตรู
2. เนื้อหาเกี่ยวกับพระราชประวัติของพระเจ้าอชาตศัตรู
3. เนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าอชาตศัตรู

ผลการศึกษา

1. บริบททางสังคมในรัชสมัยของพระเจ้าอชาตศัตรู พบว่าบริบททางสังคมของแคว้นมคธ ซึ่งมีกรุงราชคฤห์เป็นเมืองหลวง เป็น 1 ใน 6 เมืองใหญ่ อันประกอบด้วย นครจำปา ราชนคร สวรรค์ สาวัตถี สาเกต โกสัมพี และพาราณสี เป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่ง แคว้นมคธในเวลานั้นมีพระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งต่อมาราชสมบัติตกเป็นของพระเจ้าอชาตศัตรู เป็นเมืองที่มีบริบททางสังคมที่หลากหลายเพราะมีความเจริญในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การค้า และการศาสนา ทั้งนี้ก็ด้วยความมีวิสัยทัศน์ และเปิดใจกว้างให้กับทุกคนได้เดินทางเข้ามาทำนุบำรุงเพื่อทำการค้าหรือเพื่อการศึกษาในสำนักลัทธิต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในแคว้นมคธ

2. พระราชประวัติของพระเจ้าอชาตศัตรู พบว่าพระเจ้าอชาตศัตรูเวเทหิบุตร ทรงเป็นโอรสของพระเจ้าพิมพิสาร และพระนางเวเทหิราชเทวี ได้ชื่อว่า “อชาตศัตรู” เพราะพระราชินีได้เป็นศัตรูกับพระราชบิดาตั้งแต่วัยเยาว์ไม่ประสูติ ต่อมาเกิดความเลื่อมใสในพระเวททัต ที่ใช้ความพยายามทุกอย่างเพื่อให้ได้ลาสิกขาและความเป็นใหญ่ทางคณะสงฆ์ คือ ต้องการปกครองคณะสงฆ์แทนพระพุทธองค์ และเป็นสาเหตุที่ทำให้เจ้าชายอชาตศัตรูต้องทำปิตุฆาตตามคำยุยงของพระเวททัต แล้วขึ้นครองราชสมบัติแทนพระราชบิดา ต่อมาในภายหลังทรงกลับพระทัยเลิกบำรุงพระเวททัต และได้เข้าเฝ้าพระพุทธองค์ และทรงประกาศพระองค์เป็นพุทธมามกะ ทรงยึดมั่นในพระรัตนตรัยตลอดพระชนม์ชีพ พระองค์ทรงมีคุณูปการต่อพระพุทธศาสนาอย่างหาที่สุดมิได้ ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์การทำสังคายนาครั้งที่ 1 จนเกิดเป็นพระไตรปิฎกสืบต่อมา

3. บทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าอชาตศัตรู ได้แก่ทรงอุปถัมภ์การทำสังคายนาครั้งที่ 1 ซึ่งเป็นเหตุให้พระพุทธศาสนาสืบทอดต่อมาจนถึงปัจจุบัน เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นผู้สืบทอดพระธรรมคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็น

ลำดับแรกของพุทธบริษัท 4 เป็นผู้สั่งสอน และเผยแผ่พระธรรมคำสอนแก่พุทธศาสนิกชน ด้านศาสนวัตถุ ทรงสร้างมณฑปที่หน้าถ้ำสัตตบรรณคูหา เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำสังคายนา การปฏิสังขรณ์วิหาร 18 พระอาราม และด้านการจัดศาสนพิธีให้ยิ่งใหญ่สมพระเกียรติอย่างกรณีนำพระบรมสารีริกธาตุจากเมืองกุสินาราสู่กรุงราชคฤห์นั้น พระองค์ก็รับสั่งให้จัดอย่างยิ่งใหญ่ และเมื่อถึงคราวเฉลิมฉลองพระสถูปเจดีย์บรรจุอัฐิพระพุทธร่องค์ ก็ทรงให้จัดพิธีกรรมอย่างยิ่งใหญ่ เช่นเดียวกัน

ข้อสรุปจากการวิจัย

1. ได้แสดงให้เห็นบุคคลโดยทั่วไปเห็นว่า บริบททางสังคมในรัชสมัยของพระเจ้าอชาตศัตรู โดยเฉพาะสังคมแห่งกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ เป็นสังคมที่มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านการศึกษา ศาสนา ปรัชญา การทหาร ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นสังคมที่ผู้คนต่างเดินทางเข้ามาอาศัย ถึงกับอาจกล่าวได้ว่า ถนนทุกสายมุ่งตรงสู่กรุงราชคฤห์
2. เป็นการแสดงให้เห็นถึงพระราชประวัติ ของพระเจ้าอชาตศัตรูในอีกแง่มุมหนึ่งที่พระองค์ที่ทรงมีคุณงามความดี และทรงมีคุณูปการต่อพระพุทธศาสนา
3. เป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ของพระเจ้าอชาตศัตรู ที่พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงห่มเทพวรกาย และทรัพย์สินเงินทอง เพื่อพระพุทธศาสนา และทรงมีพระราชศรัทธาอย่างแรงกล้าในพระพุทธเจ้า
4. เป็นการแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ที่มีทั้งส่วนที่ดี และไม่ดี อันเกิดจากการคบหาสมาคมกับมิตรอย่างพระเทวทัตจนทำให้ต้องปลงพระชนม์พระราชบิดา และต้องชดใช้กรรมในโลหุมภินรค แต่ก็มีความโชคดีในภายหลังที่ได้ทรงเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ได้ทรงกลับพระทัยมาสู่เส้นทางที่ถูกต้องกลายเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีคุณูปการอย่างใหญ่หลวงต่อพระพุทธศาสนา และในอนาคตหลังผ่านพ้นการชดใช้กรรมแล้ว พระองค์ก็จะทรงได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจศึกษาเพื่อทำวิจัยต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับบุคคลต่าง ๆ ที่มีศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา และมีบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาทั้งในสมัยพุทธกาลและสมัยปัจจุบัน เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติและสรรเสริญคุณงามความดีของท่านเหล่านั้น
2. ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระมหากษัตริย์ไทยในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนทราบว่าพระมหากษัตริย์ไทยทรงมีคุณูปการอันยิ่งใหญ่ต่อพระพุทธศาสนา ผู้ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์กอนหาที่สุตมิได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยบทบาทของบุคคลสำคัญต่าง ๆ ที่ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา
2. ควรศึกษาวิจัยบทบาทของพระมหากษัตริย์ไทยที่ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2540). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร,ป.ธ.9). (2545). *โลกที่ปณี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า .
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พุทธจริยธรรมที่ปรากฏในประเพณีลากพระเดือนห้า

เมืองอลอง นครศรีธรรมราช

BUDDHIST ETHICS IN LAKPHRADUANHA FESTIVAL

MUANG ALONG, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE.

สืบพงษ์ ธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

พระครูวิศาลธรรมจารี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง นครศรีธรรมราช 2. เพื่อศึกษารูปแบบและพิธีกรรมเชิงพุทธในประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลองนครศรีธรรมราช 3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์พุทธจริยธรรมและคุณค่าของประเพณีลากพระเดือนห้า เมืองอลอง นครศรีธรรมราช ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนและสังคมดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยค้นคว้าจากเอกสารคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา รวมถึงหนังสือ ตำรา เอกสารงานวิจัย และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง นครศรีธรรมราช มีมาตั้งแต่อดีต เป็นประเพณีจัดเป็นกิจกรรมการกุศลของวัด
2. รูปแบบและพิธีกรรมเชิงพุทธมีการเตรียมเรือพระ ตั้งบน “หนวนไม้” ประกอบเป็นบุษบกมีนกกลายประดับ ทำบุญตักบาตรไหว้พระรับศีล ถวายข้าวสงฆ์ในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 5
3. ผลการวิเคราะห์พุทธจริยธรรมที่เห็นได้ชัด คือ 1. กฎแห่งกรรม 2. ความโอบอ้อมอารี 3. ความสามัคคี ส่วนคุณค่าของประเพณี คือ 1. คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม 2. คุณค่าทางเศรษฐกิจ และ 3. คุณค่าทางศาสนา

คำสำคัญ: พุทธจริยธรรม, ประเพณีลากพระเดือนห้า

ABSTRACT

This objectives of this research were as follows 1. to study the history, belief on Lakphra festival, the fifth month of Along city, Nakhon Si Thammarat. 2. to study the form and ceremony on Buddhistic approach in Lakphra festival, the fifth month of Along city, Nakhon Si Thammarat. 3. to analytically study of Buddhist ethics and the advantage of Lakphra festival, the fifth month of Along city, Nakhon Si Thammarat. Which effected the way of life of Buddhist and society This is the qualitative research by searching from Buddhist scriptures, texts, research works, and in – dept interview from the key informants which are concerned whit Lakphra festival,

The research results found that:

1. The Lakphra festival, the fifth month of Along city, Nakhon Si Thammarat, started from the past for long time to make the activety for merit making of temple,

2. The result of form and ceremony in study according found that before the festival begin they have to prepare by the faith leader group, to prepare the body of Ruaphra to put on “Nuanmai” to composed as Bussabok, to worship and offer food for monks and there are a lot of decoration on the body of Ruaphra for example; Khawporng, Khanomba, Khanomtom and to have the ceremonian for worshipping as the past, and on a lunar moon 1st of the 5th of the month.

3. The result of Buddhist ethics analysis found that there are clear for 1) Kamma law 2) Kindness 5 which composed of Brahmavihara and Sanghavatthu and 3) Harmony, unity, reconciliation for the purposive as need and the advantage of festival Lakphra. 1) The advantage on social and culture as the good

from performance which are appeared for virtual practice, they were dedicated for Buddha. 2) The advantage in economic, 3) The advantage in religion

Keyword: Buddhist Ethics. Lakphraduanha Festival

บทนำ

ทุกชาติทุกภาษาต่างก็มีประเพณีต่าง ๆ จำแนกได้หลายประเภท ประเพณีเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นอัตลักษณ์ ของท้องถิ่นหรือชุมชนของตน โดยภาพรวม เป็นการปฏิบัติ สืบต่อกันมาจากบรรพชน ถึงเยาวชน จากอดีต ถึง ปัจจุบัน มีระเบียบแบบแผนที่กำหนด พฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆที่คนในสังคมยึดถือปฏิบัติสืบกันมาถ้าคนใดในสังคมนั้นๆ ผ่าฝืน มักถูกตำหนิจากสังคมลักษณะประเพณีในสังคมระดับประเทศชาติ มีทั้งประสมกลมกลืนเป็น อย่างเดียวกันและมีผิดแผกกันไปบ้างตามความนิยมเฉพาะท้องถิ่น แต่โดยมากย่อมมี จุดประสงค์และวิธีการปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีเฉพาะส่วนปลีกย่อยที่เสริมเติมแต่งหรือ ตัดทอนไปในแต่ละท้องถิ่นสำหรับประเพณีไทยมักมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อในคติ พระพุทธศาสนาและพราหมณ์มาแต่โบราณดังจะกล่าวถึงตัวอย่างประเพณีไทยภาคต่าง ๆ ที่คน ไทย และคนต่างชาติดูจักกันดี ดังนี้ (ผู้ทรงคุณวุฒิ จะทำให้เยาวชน และบุคลากรเกิดการเรียนรู้ และซึมซับคุณธรรม จริยธรรม) สุธินันท์ พงศ์ไพบูลย์ กล่าวถึงประเพณีลากพระ และประวัติ ความเป็นมาของประเพณีลากพระไว้ในสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ ว่า “ลากพระ” หรือ “ชักพระ” เป็นประเพณีเนื่องในพระพุทธศาสนา กระทำกันหลังจากวันมหาปวารณาหรือ วัน ออกพรรษา 1 วัน คือ ตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 โดยพุทธศาสนิกชนพร้อมใจกันอาราธนา พระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่เหนือเรือ รถ ล้อเลื่อน แล้วแห่แหนชักลากไปตาม ลำน้ำหรือตามถนนหนทาง (สุธินันท์ พงศ์ไพบูลย์, 2542) ประเพณีลากพระเดือนห้า แห่งเมืองอ ลองในอดีต หรือตำบลลอง อำเภอลือลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปัจจุบัน นับเป็นอีก ประเพณีหนึ่งของท้องถิ่นที่มีการถือปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างยาวนาน มีประวัติความเป็นมา รูปแบบและวิธีการดำเนินการ รวมทั้งเกิดผลกระทบต่อประชาชนและสังคมในพื้นที่อย่างมากมาย และ มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่อดีต มาจนถึงปัจจุบัน เป็นเรื่องราวที่ผู้วิจัยมีความสนใจ ใคร่ศึกษาให้เกิดองค์ความรู้ในภาพรวม เกี่ยวกับประเพณีลากพระเดือนห้า เมืองลอง นครศรีธรรมราชในครั้งนี้เพื่อมีส่วนส่งเสริม

สนับสนุน การสืบทอดสืบทอดการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีอันเป็นมรดกสำคัญของท้องถิ่นสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีลากพระเดือนห้า เมืองอลอง นครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษารูปแบบและพิธีกรรมเชิงพุทธในประเพณีลากพระเดือนห้า เมืองอลอง นครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์พุทธจริยธรรมและคุณค่าของประเพณีลากพระเดือนห้า เมืองอลอง นครศรีธรรมราช ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนและสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสำรวจเอกสารเป็นหลัก และเพื่อให้ได้ข้อมูลถูกต้องมากยิ่งขึ้น จึงใช้วิธีการหาข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลการวิจัย โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเชื่อ และประเพณีในพระพุทธศาสนาและประเพณีลากพระจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถา และข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีลากพระจากหนังสือวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหนังสือที่เกี่ยวกับประวัติพื้นที่เมืองอลองเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอลิชลในอดีตรื่องราวของพระลาก และการดำเนินการประเพณีลากพระเดือนห้าที่ผ่านมาของหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง
2. เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้างจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป้าหมาย
3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด ตามจุดประสงค์ของการศึกษาวิจัย ทั้งในด้านเอกสารและการสัมภาษณ์ แล้วจัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ เพื่อนำเสนอผลการวิจัย สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาและความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง นครศรีธรรมราช ประเพณีลากพระเดือนห้าในภาคใต้มีหลายจังหวัด แต่ละจังหวัดก็มีเพียงบางวัด โดยกำหนดวันแรม 1 ค่ำ เดือน 5 ของทุกๆปีตามปฏิทินทางพุทธศาสนา โดยมีความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง สรุปได้ดังนี้ 1) การลากพระเดือนห้าในยุคแรก ชาวบ้านเชื่อว่า ฝนจะตกต้องตามฤดูกาล คือ เมื่อลากพระกลับถึงวัดแล้ว ทำพิธีสงฆ์นำพระลาก ก่อนอัญเชิญไปประดิษฐานบนกุฏิหลังจากนั้นฝน ตกจริงชาวบ้านจึงศรัทธา 2) ผู้ใดได้ร่วมลากพระเดือนห้าถือเป็นมหากุศล เพราะได้อุทิศกำลังกาย กำลังใจถวายเป็นพุทธบูชา เพราะได้ออกเหงื่อ ออกแรงเต็มที่ 3) เชื่อในการเสี่ยงทาย คือ เมื่อลากพระเดือนห้าเมืองอลองหรือฉลองกลับวัดกลาง พอใกล้ประตูดแบ่งคนออกเป็นสองฝ่ายไม่จำกัดจำนวนคนฝ่ายหนึ่งไม่ลากเข้าวัด ฝ่ายหนึ่งลากเข้าวัด ฝ่ายลากพระเข้าวัดเป็นฝ่ายชนะเสมอแม้จำนวนคนลากพระจะน้อยกว่าชาวบ้านจึงเชื่อว่าเป็นอภินิหารพระลาก 4) เชื่อในประเพณี คือ ชาวฉลองต้องได้ลากพระเดือนห้าปีละครั้ง คนทุกบ้านจึงมาร่วมพิธี คนที่ไม่สามารถออกแรงลากพระได้ มีหน้าที่เดินตาพระลาก ชาวบ้านเรียกว่า “ตามเสด็จพระลาก” 5) เชื่อว่าได้คู่ครอง คือเป็นโอกาสพิเศษที่หนุ่มสาวไปลากพระได้พบปะใกล้ชิดกันได้ ออกเสียงเป็นสื่อในการลากพระ เป็นการผูกสัมพันธ์ไมตรีต่อกัน

2. รูปแบบและพิธีกรรมเชิงพุทธในประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง หรือฉลอง นครศรีธรรมราชประเพณี คือ ขนบธรรมเนียมแบบแผน ระเบียบแบบอย่างความประพฤติที่คนส่วนใหญ่ ยึดถือเป็นแบบปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นต้นแบบที่จะให้คนรุ่นต่อไปได้ประพฤติปฏิบัติตามกันต่อไปมีทั้งประสมกลมกลืนเป็นอย่างเดียวกันและมีผิดแปลกกันไปบ้างตามความนิยมเฉพาะท้องถิ่นประเพณีลากพระเดือนห้าของชาวตำบลฉลอง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช มีแบบแผนปฏิบัติสืบต่อกันมาคนรุ่นหลังปฏิบัติตามกันประสมกลมกลืนมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อในพระพุทธศาสนาแม้โบราณประเพณีลากพระเดือนห้าของชาวตำบลฉลอง อยู่ในลักษณะขนบประเพณี (Institution) เป็นกฎเกณฑ์โดยอ้อมคือ รู้กันเอง คนในถิ่นเข้าใจตรงกันว่าเมื่อถึงวันแรม 1 ค่ำเดือนห้า ที่ตำบลฉลองมีประเพณีลากพระเป็นประเพณีส่วนรวมทางศาสนาประกอบพิธีทางศาสนาตามวิถีชาวพุทธชาวตำบลฉลองปฏิบัติตาม

ประเพณีนี้ตาม คนสมัยปู่ย่าตายายถ่ายทอดไว้ พิธีกรรมเชิงพุทธในประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง มีดังนี้

1) เกี่ยวกับการเจริญพระพุทธมนต์สมโภชเรือพระ ก่อนถึงพิธีเตรียมเครื่องใช้ในพิธีพร้อมเช่นสายสิญจน์ที่ปลายด้านเริ่มต้นวนไว้กับฐานพระพุทธรูป 3 รอบ โดยวนเป็นทักษิณาวรรต มีพานวางด้ายสายสิญจน์ที่เหลือไว้ใกล้ๆ เพื่อให้พระสงฆ์ใช้ประกอบการเจริญพระพุทธมนต์

2) การตักบาตรหน้าล้อในงานประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง ทำในวันรุ่งขึ้นหลังจากลากพระไปพักค้างคืนแล้ว โดยชาวบ้านนำข้าวของมาตั้งแต่ช่วงย่ำรุ่งทยอยไปยังที่พักพระลากเพื่อทำบุญตักบาตร ที่เรียกว่า “ตักบาตรหน้าล้อ” มีความหมายว่าเพื่อสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา หลังจากนั้นมีการไหว้พระ รับศีล ถวายสังฆทาน ถวายข้าวพระพุทธ เสร็จพิธีพระภิกษุ สามเณรฉันภัตตาหารเช้าประเพณีนี้เป็นการสืบสานวัฒนธรรม วิถีชุมชนอันดีงามทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวตลอดไป

3. คุณค่าของประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง งานประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง หรือ ฉลอง อำเภอลือชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แสดงคุณค่าตามประเด็น ดังนี้

1) คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมประชาชนอยู่กันอย่างสันติสุข มีการปฏิบัติต่อกันด้วยหลักธรรม มีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ช่วยเหลือกัน เช่น ใครตกทุกข์ได้ยากมีการช่วยเหลือบริจาคทรัพย์สินของให้แก่กัน มีกลุ่มช่างอาสาออกแบบสร้างบ้านให้คนที่ไม่มีที่อยู่อาศัย มีการลงแขกเก็บเกี่ยวข้าว มีการออกระดมพลังแรงงานช่วยเหลือกัน รักษาขนบธรรมเนียมทั้งส่วนของบ้านและวัด

2) คุณค่าทางเศรษฐกิจ กล่าวคือมีการผลิตสินค้าพื้นบ้านออกจำหน่าย ทั้งในงานเทศกาล และตลาดนัด มีตลาดนัดในเขตพื้นที่ เช่นตลาดวันจันทร์ ตลาดวันอังคาร และตลาดวันศุกร์ เป็นสถานที่จับจ่ายใช้สอยสินค้า โดยเฉพาะตลาดวันอังคาร มีพ่อค้าแม่ขายทั้งคนในพื้นที่ และต่างตำบลนำสินค้ามาจำหน่าย พ่อค้า แม่ค้านอกพื้นที่แบกหามสินค้า เดินเท้าระยะทาง 3-5 กิโลเมตร

3) คุณค่าทางพระพุทธศาสนา มีการส่งเสริม อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา สืบสานประเพณีวัฒนธรรมอันเกี่ยวเนื่องด้วยพระพุทธศาสนา ชาวเมืองอลอง หรือฉลองนับถือ

พระพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่นมั่นคงคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ร้อยละร้อย มีพระเถระ มหาเถระ เป็นที่ศรัทธาของทายาททายิกาทุกวัด มีกุลบุตรบรรพชา อุปสมบทอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

บทสรุป

ประเพณีลากพระและประวัติความเป็นมาของประเพณีลากพระไว้ในสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ ว่า “ลากพระ” หรือ “ชักพระ” เป็นประเพณีเนื่องในพระพุทธศาสนา กระทำกันหลังจากวันมหาปวารณาหรือวันออกพรรษา 1 วัน คือตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 โดยพุทธศาสนิกชนพร้อมใจกันอาราธนาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่เหนือเรือ รถ ล้อเลื่อน แล้วแห่แหนชักลากไปตามลำน้ำหรือตามถนนหนทาง ประเพณีลากพระของชาวใต้ มีแต่โบราณและก่อให้เกิดวัฒนธรรมอื่น ๆ สืบเนื่องหลายอย่าง เช่น ประเพณีการแข่งขันเรือพาย การขัน(ประชัน)โพน หรือแข่งโพน การประชันปัด หรือแข่งปัด กีฬาซัดตัม การทำตัมอย่าง หรือ การเล่นเพลงเรือ สำหรับการลากพระเดือนห้า นั้นก็ยังมีจัดกันเป็นประเพณีในหลายแห่ง โดยที่เมืองอลอง จังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นเกิดจากความเชื่อว่า ฝนจะตกต้องตามฤดูกาล คือ เมื่อลากพระกลับถึงวัดแล้ว ทำพิธีสงฆ์น้ำพระลาก ก่อนอัญเชิญไปประดิษฐานบนกุฏิหลังจากนั้นฝนตกจริงชาวบ้านจึงศรัทธา และผู้ที่ได้ร่วมลากพระเดือนห้าถือเป็นมหากุศล เพราะได้อุทิศกำลังกาย กำลังใจถวายเป็นพุทธบูชา เพราะได้ออกเหงื่อ ออกแรงเต็มที่โดยมีการปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมแฝงอยู่ ได้แก่ กฎแห่งกรรม ความโอบอ้อมอารี และความสามัคคี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัย เรื่อง พุทธจริยธรรมที่ปรากฏในประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง นครศรีธรรมราชผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง นครศรีธรรมราช จะยังคงอยู่คู่กับชาวตำบลอลองต่อไปถ้าได้รับการชี้แนะจากปราชญ์ชาวบ้าน พระสงฆ์ผู้ทรงภูมิรู้ หรือนักวิชาการ ในเรื่ององค์ความรู้ หรือแก่นสาระที่ถูกต้องของประเพณีลากพระ โดยเฉพาะพุทธจริยธรรมที่ปรากฏในประเพณี ถ้าเยาวชนได้รับคำอธิบายแก่นสาระของประเพณีจะทำให้เกิดปัญญา มีความภาคภูมิใจในถิ่นของตนรักและหวงแหนยิ่งขึ้น

2. ประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง ตำบลฉลอง อำเภอสิชล จังหวัด นครศรีธรรมราช มีส่วนเกี่ยวกับความเชื่อ วัฒนธรรมทุกขั้นตอน การนำหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาแจกแจงให้คนรุ่นปัจจุบันเข้าใจ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นในระบบ ราชการ ชาวบ้านในชุมชนได้มีความตระหนัก รู้คุณค่าของประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง จะมีพลังในการพัฒนาชุมชน และสังคมเป็นไปอย่างยั่งยืน

3. โรงเรียนหรือสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องรณรงค์ให้นักเรียน หรือ บุคลากรในหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในงานประเพณีลากพระเดือนห้าเมืองอลอง โดยเฉพาะ พิธีการทางศาสนาที่ต้องเน้นย้ำนอกจากไหว้พระสวดมนต์แล้ว ควรมีธรรมบรรยายโดย

เอกสารอ้างอิง

ผู้ทรงคุณวุฒิ จะทำให้เยาวชน และบุคลากรเกิดการเรียนรู้ และซึมซับคุณธรรม จริยธรรม.

(2558). *บันทึก พาพิจิตร*. เรียกใช้เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2558 จาก ประเพณีวัฒนธรรม

ไทยและคติความเชื่อ: <http://www.ประเพณีไทย.com/ประเพณีไทย>

สุธิวังค์ พงศ์ไพบูลย์. (2542). *ลากพระ ใน สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2542. เล่มที่ 14.*

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามเพรส แมเนจเม้นท์.

ศึกษาทัศนะเรื่องความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

A STUDY OF THE CONCEPT OF HARMONY PRINCIPLE IN BUDDHIST TEXTS.

กัณตภณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์

พระวรวัฑฒิ คุณสีโล

พระมหาสุพจน์ สุเมโธ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง ศึกษาทัศนะเรื่องความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาทัศนะเรื่องความสามัคคี 2. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมเกี่ยวกับความสามัคคีที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา และ 3. เพื่อประยุกต์ทัศนะความสามัคคีกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งของคนไทยในปัจจุบันการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบศึกษาเชิงวิเคราะห์ ศึกษาข้อมูลจากแหล่งทั้งสองข้างต้นต่าง ๆ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ประกอบกับทัศนะแนวความคิดเห็นของผู้วิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทัศนะเรื่องความสามัคคีจากผลการวิจัย พบว่า ในพระวินัยปิฎกได้กล่าวอ้างถึง สังฆราช สังฆเภท และสังฆสามัคคี สังฆราช คือ ความรู้วาทนของหมู่คณะหรือสงฆ์ที่มีการแตกแยกเกิดขึ้นทำโดยพระภิกษุสงฆ์เท่านั้นคนอื่นทำไม่ได้ในพระสุตตันตปิฎกได้ให้ความหมายของคำว่าสามัคคีซึ่งปรากฏในจุฬโคตลึงคสาธสูตรว่าด้วยเหตุแห่งความสามัคคีหมายถึงเอาการตั้งกายกรรมวจีกรรมและมโนกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาในมิตรสหายและคนทั้งหลาย โดยไม่ถือว่าตนเป็นใหญ่กว่าคนอื่นให้เกียรติให้สำคัญต่อผู้อื่น จึงจะถือว่าได้บำเพ็ญสามัคคีธรรมตามทัศนะของพระพุทธศาสนาเถรวาทอย่างสมบูรณ์และในพระอภิธรรมปิฎกได้กล่าวถึงความสามัคคีในลักษณะของการถาม-ตอบเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของอันตรายที่เกิดจากไฟทั้ง 3 อย่าง คือ ไฟราคะ ความอยาก ไฟโทสะ ความพยาบาทอาฆาต ไฟโมหะ ความหลงมกมาย ซึ่งกิเลสของทั้งสามนี้เป็นสาเหตุให้เกิดความแตกแยกของความสามัคคีในหมู่ชน

2. หลักพุทธธรรมเกี่ยวกับความสามัคคีที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาจากการศึกษาพบว่าหลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีประกอบด้วยสังคหวัตถุ 4 สาราณียธรรม 6 และอธิปไตยธรรมทั้ง 7 เป็นเครื่องบ่งบอกได้ว่าเมื่อคณะสงฆ์และฆราวาส ได้พากันประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมดังกล่าวแล้ว จะส่งผลให้เกิดความสามัคคีอย่างแน่นนอน ความเสื่อมความวุ่นวายต่างๆในพระพุทธศาสนาก็จะไม่เกิดขึ้น

3. การประยุกต์ทศนะความสามัคคีกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งของคนไทยในปัจจุบันจากการศึกษาสรุปโดยภาพรวมพบว่า สังคมไทยต้องการความเป็นหนึ่งเดียวของผู้คนในสังคมทุกคนจึงต้องช่วยกันเสริมสร้างความสามัคคีด้วยการรวมพลังปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีงามถูกต้องตามหลักการข้อบังคับกติกาศีลธรรมซึ่งจะเป็นแรงขับเคลื่อนสังคมไทยให้เดินหน้าไปสู่สังคมแห่งความสามัคคีธรรมอย่างสมบูรณ์

คำสำคัญ : ความสามัคคี, คัมภีร์พระพุทธศาสนา

ABSTRACT

The purposes of this research were; 1. to study the concept of harmony principle, 2. to study the principles concerning with harmony principle, appeared in Buddhist texts, and 3. to apply the concept of harmony principle with resolving the conflicts of Thai people in a present. The researcher followed the critical study research by collecting the data from the sources such as the documentary researches. Analyze the both sources and to make a presentation in an analytical description format on the researcher's concepts and viewpoints.

The research results found that:

1. The concept of harmony principle shown that 1) In Vinaya Pitaka, the concept of harmony principle mentioned to Sangharachee and Sanghapetor schism among Buddhist monks. 2) In Suttanta Pitaka, gives the meaning of harmony principle appeared in Julakhosingkhasalasuta such as the basic of harmony that made a focus on a body, a speech and mind along the way of

Buddhism. And 3) In Abhidham Pitaka, mentioned to the harmony principle as a QA conversation about the danger of defilements: passion, hatred, and delusion. These are breakable to the harmony.

2. The principles concerning with the harmony principle appeared in the Buddhist texts was found that Four Objects of Sympathy, Six States of Conciliation, and Seven Conditions of Welfare are affected to the harmony.

3. To apply the concept of harmony principle with the conflicts of Thai people in a present was found that Thai people needed more harmony to be a unity. Everyone must play in a big role to respond and respect the laws and morality.

Keyword: Harmony, Buddhist texts.

บทนำ

ความสามัคคีของมนุษย์ในสังคม มีความสำคัญมากเพราะมนุษย์ไม่สามารถจะอยู่ได้ตามลำพังนับตั้งแต่สถาบันครอบครัวขึ้นไปการอยู่ร่วมกันของสังคมมนุษย์จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในฐานะต่างๆทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีและการติดต่อ เป็นต้นบางครั้งการอยู่ร่วมกันของคน ทำให้เกิดปัญหาต่างๆเช่นปัญหาครอบครัวปัญหาเสพติดปัญหาการละเมิดสิทธิปัญหาการขัดแย้ง เป็นต้น (จานงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, 2532)

ในสภาพปัจจุบันจะเห็นได้ว่าประเทศไทยของเรามีปัญหาการขาดความสามัคคีกันอย่างรุนแรง อันสืบเนื่องมาจากปัญหาทางการเมืองที่แยกซ้าย แบ่งสี ผลจากการเมืองที่มีความแตกความสามัคคีส่งผลให้ประชาชนในชาติแตกความสามัคคีกันด้วย อันเริ่มจากสถาบันครอบครัวที่พ่อแม่ลูก พี่น้อง ได้มีความคิดเห็นทางการเมืองที่ต่างกัน ทำให้ต้องถกเถียงกันอย่างรุนแรง นี่คือการประเด็นที่ทำให้คนในชาติเกิดความแตกแยกขาดความสามัคคีกัน แม้แต่องค์กรสำคัญต่าง ๆ เช่น องค์กรสงฆ์ สถาบันการศึกษา ก็มีความคิดเห็นที่แตกแยกในด้านการเมืองการปกครอง ทำให้คนในองค์กรเหล่านั้นได้แตกความสามัคคีกันอย่างรุนแรง เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจในการทำวิจัย

ได้กล่าวถึงการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ประเด็นที่จะได้ศึกษา คือความหมายของความสามัคคีตามพระไตรปิฎกตามอรรถกถาและตำราทางวิชาการ คุณลักษณะองค์ประกอบจุดมุ่งหมาย หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีตามแนวทางพระพุทธศาสนา มี หลักสังคหวัตถุ 4 (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หลักสารณียธรรม 6 (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หลักอุปทานียธรรม 7 (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น หลักการพัฒนาให้เกิดความสามัคคีโทษของการขาดความสามัคคีและประโยชน์ของการมีความสามัคคีประยุกต์มุมมองเกี่ยวกับความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาไปใช้กับปัญหาสังคมไทยในปัจจุบันเพื่อปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมไทย ได้มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของความสามัคคี และเพื่อเป็นแนวทางในการวางรากฐานชีวิตที่ดีของคนในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทศนะเรื่องความสามัคคี
2. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมเกี่ยวกับความสามัคคีที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
3. เพื่อประยุกต์ความสามัคคีด้วยหลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จะศึกษาเชิงเอกสาร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิโดยวิธีเก็บข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539
2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลชั้นทุติยภูมิ คือ อรรถกถาฎีกาและตำราวิชาการทางพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งสิ่งที่เป็นคำอธิบายจากเอกสารฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. รวบรวมข้อมูลที่ได้มา ทำการเรียบเรียงให้มีความสอดคล้องเกี่ยวเนื่องกัน ทั้งในส่วนข้อมูลที่ได้จากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และตำราวิชาการทางพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5. จัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผลการวิจัยเป็นรูปเล่ม

ผลการศึกษา

1. ทศนะเรื่องความสามัคคีจากผลการวิจัย พบว่า ในพระวินัยปิฎกได้กล่าวอ้างถึง สังฆราชี สังฆเภท และสังฆสามัคคี สังฆราชี คือ ความร่าเริงของหมู่คณะหรือสงฆ์ที่มีการแตกแยกเกิดขึ้นทำโดยพระภิกษุสงฆ์เท่านั้นคนอื่นทำไม่ได้ในพระสูตรตันตปิฎกได้ให้ความหมายของคำว่า สามัคคีซึ่งปรากฏในจุฬโคสิงคสาสสูตรว่าด้วยเหตุแห่งความสามัคคีหมายถึงเอาการตั้งกายกรรม วจีกรรมและมโนกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาในมิตรสหายและคนทั้งหลาย โดยไม่ถือว่าตนเป็นใหญ่กว่าคนอื่นให้เกียรติให้ความสำคัญต่อผู้อื่น จึงจะถือว่าได้บำเพ็ญสามัคคีธรรมตามทศนะของพระพุทธศาสนาเถรวาทอย่างสมบูรณ์และในพระอภิธรรมปิฎกได้กล่าวถึงความสามัคคีในลักษณะของการถาม-ตอบเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของอันตรายที่เกิดจากไฟทั้ง 3 อย่าง คือ ไฟราคะ ความอยาก ไฟโทสะความพยาบาทอาฆาต ไฟโมหะ ความหลงมกมาย ซึ่งกิเลสของทั้งสามนี้เป็นสาเหตุให้เกิดความแตกแยกของความสามัคคีในหมู่ชน

2. หลักพุทธธรรมเกี่ยวกับความสามัคคีที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาจากการศึกษา พบว่า หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีประกอบด้วยสังคหวัตถุ 4 สาราณียธรรม 6 และอธิธานียธรรมทั้ง 7 เป็นเครื่องบ่งบอกได้ว่าเมื่อคณะสงฆ์และฆราวาส ได้พากันประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมดังกล่าวแล้ว จะส่งผลให้เกิดความสามัคคีอย่างแน่นนอน ความเสื่อมความวุ่นวายต่างๆในพระพุทธศาสนาก็จะไม่เกิดขึ้น

3. การประยุกต์ทศนะความสามัคคีกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งของคนไทยในปัจจุบันจากการศึกษาสรุปโดยภาพรวม พบว่า สังคมไทยต้องการความเป็นหนึ่งเดียวของผู้คนในสังคมทุกคนจึงต้องช่วยกันเสริมสร้างความสามัคคีด้วยการรวมพลังปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีงามถูกต้องตามหลักการข้อบังคับกติกาและศีลธรรมซึ่งจะเป็นแรงขับเคลื่อนสังคมไทยให้เดินหน้าไปสู่สังคมแห่งความสามัคคีธรรมอย่างสมบูรณ์

ดังนั้น ความสามัคคี ถือได้ว่าเป็นประจักษ์ “เครื่องมือ” ในการระงับหรือแก้ไขปัญห ความขัดแย้งและปัญหาอื่น ๆ ที่รุนแรงในสังคมไทยท่ามกลางวิกฤติการณ์ที่เกี่ยวกับความแตกสามัคคีความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในทั่วทุกมุมของสังคมไทยทำให้แนวคิดและการปฏิบัติในเรื่องความสามัคคีได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการเข้าไปดำเนินการแก้ไข

ปัญหาความแตกแยกความขัดแย้งและความรุนแรงของสังคมไทย ความสามัคคีตามหลักธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนา สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตด้วยการช่วยเหลือกันปรองดองและให้อภัยกัน ก็จะส่งผลโดยตรงให้สังคมไทยมีแต่ความสงบร่มเย็นเป็นประเทศชาติที่น่าอยู่มากยิ่งขึ้นความสามัคคีจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาความแตกแยกความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคมไทยในยุคปัจจุบันได้อย่างดีเยี่ยม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาทางด้านวิกฤติเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ส่งผลกระทบกับประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง การแก้ไขปัญหาสังคมจึงเป็นเรื่องของคนในชาติที่ต้องมีส่วนร่วมกันทั้งทางภาครัฐและทางศาสนาเป็นแนวทางหนึ่งที่จะมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ให้ผู้คนในสังคมเกิดความรู้สึกสามัคคีกันได้ ดังนั้น การที่จะช่วยสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความสามัคคีปรองดองปรับเปลี่ยนแนวความคิดของคนให้เกิดสติปัญญา พร้อมทั้งที่จะมีส่วนร่วมแก้ไขวิกฤติสังคมในชาติให้กลับคืนสู่ปกติสุขโดยเร็วโดยรัฐบาลควรดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ในแง่ของการศึกษาควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมในด้านความสามัคคีในโรงเรียนโดยเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลเป็นต้นไป ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนให้เรียนรู้เกี่ยวกับความสามัคคีให้มากขึ้น อีกทั้งการบูรณาการให้รู้ถึงวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น และให้มีประสบการณ์ในเรื่องความสมานฉันท์และเอื้ออาทร

2. ควรปลูกฝังให้เยาวชนทุกเพศ วัย เกิดความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน โดยจัดกิจกรรมร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน

3. ควรเน้นให้ประชาชนชาวไทยได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสามัคคีและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างคนไทยผู้นับถือพระพุทธศาสนาและผู้นับถือศาสนาอื่น มีศาสนาอิสลาม เป็นต้น เช่น กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม กิจกรรมเชิงท่องเที่ยวอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4. ควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณและวิทยาการความรู้ต่าง ๆ อันเป็นสาระที่สามารถนำความสมานฉันท์และเอื้ออาทรไปใช้ในชีวิตได้จริงและเป็นประโยชน์ต่อตัวเอง ต่อสังคมและต่อโลก

5. ควรประสานกับผู้นำท้องถิ่นในการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยมีความสมานฉันท์และเอื้ออาทร ซึ่งแนวทางนี้จะต้องยึดถือว่า การพัฒนาความเป็นอยู่ในชนบทเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ความเสมอภาคในด้านการจัดบริการหรือสวัสดิการทางสังคมจะต้องกระทำอย่างทั่วถึง รัฐจะต้องสร้างอุดมคติ อุดมการณ์ และค่านิยมขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป การปรับปรุงวัฒนธรรมด้านปทัสถานและควรควบคุมบังคับใช้ให้เป็นไปอย่างได้ผลและจริงจัง โดยกระทำร่วมกันในทุกฝ่าย เริ่มจากรัฐบาลและสถาบันต่าง ๆ นั้นเอง นอกจากนี้ จะต้องเสริมสร้างเอกลักษณ์และจริยธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นซึ่งเน้นด้านจิตใจมากกว่าวัตถุเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยเรื่องศึกษาทัศนคติและความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนานี้ ยังมีเรื่องที่ควรศึกษาวิเคราะห์และวิจัยอยู่อีกมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะเพื่อการทําวิจัยครั้งต่อไปได้ ดังนี้

1. ควรทำการศึกษาพระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคม อันจะนำผลดีแก่คนในชาติไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมานานแล้ว ถึงแม้ไม่มีกฎหมายรัฐธรรมนูญเขียนบันทึกไว้

2. ควรทำการศึกษาเรื่อง “อคติ 4 ประการ” ส่งผลร้ายต่อองค์กรและสังคมไทย เพื่ออคติทั้ง 4 ตามหลักพระพุทธศาสนา ส่งผลให้องค์กรและสังคมไทย มีการรังเกียจเลือกที่รักมักที่ชัง ซึ่งส่งผลอย่างรุนแรงในการทำงานของทุกองค์กร ทำให้คนในองค์กรขาดความรักความสามัคคีอย่างรุนแรง ทำให้งานขาดประสิทธิภาพ

3. ควรศึกษาพุทธวิธีเพื่อการสร้างความสามัคคีในการเมืองการปกครองของสังคมไทย ซึ่งนับเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหการขาดความสามัคคีในการเมืองการปกครองของสังคมไทยด้วยวิธีทางพระพุทธศาสนา

4. รูปแบบวิถีพุทธกับการสมานฉันท์เพื่อสันติสุขในสังคมไทย ซึ่งจะได้ทราบรูปแบบวิถีพุทธในการสร้างความสมานฉันท์เพื่อก่อให้เกิดความสันติสุขอย่างรวดเร็วในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. (2532). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เต่าสิริมงคล : แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์

เต่าสิริมงคลกรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา

หมู่ที่ 7 ตำบลหัวไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครราชสีมา

FORTUNE - TURTLE: THE SUPPORTING GUIDELINE FOR FOLK

WISDOM OF FORTUNE - TURTLE PROCESSING, CASE STUDY :

COMMUNITY ENTERPRISE GROUP OF TOOKTA VILLAGE

AT MOO 7,HUASAI, HUASAI, NAKORN SI THAMMARAT.

รัตน์ก ภูมิสุวรรณ

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

เดโช แชน้ำแก้ว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล และเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล กรณีศึกษา : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 ตำบลหัวไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล โดยรวมทุกด้านพบว่า 1) ทางกลุ่มใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพระดับ A2 2) เน้นการเลือกใช้วัตถุดิบ และอุปกรณ์ที่มีอยู่ในชุมชน 3) มีการคิดค้น และพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ พร้อมใช้ตัวแทนจำหน่ายเพื่อยกระดับกระบวนการผลิต และจัดจำหน่าย

2. ด้านแนวทางการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล โดยรวมทุกด้าน พบว่า 1) การอนุรักษ์ภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล ส่วนใหญ่มีการประยุกต์ให้เข้ากับ

ยุคสมัย เพื่อคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์แบบดั้งเดิม 2) การพัฒนากลุ่มฝีมือ และส่วนใหญ่จะใช้ช่างหล่อที่มีความรู้ความชำนาญ 3) การถ่ายทอดองค์ความรู้ ยังคงยึดถือการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นอยู่ และมีการเสริมสร้างองค์ความรู้ โดยการยกระดับแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคลเพื่อเป็นต้นแบบของการศึกษาให้กับนักศึกษา และประชาชนโดยทั่วไป

สรุปได้ว่า การแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล สามารถเป็นต้นแบบการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชนท้องถิ่น จนสามารถพัฒนาไปสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมบูรณ์

คำสำคัญ : เต่าสิริมงคล, กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา, ภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล

ABSTRACT

The objective of this research were as follow : 1. to study the folk wisdom of Fortune-turtle processing, and 2. to study the supporting guideline for folk wisdom of Fortune-turtle processing, Case study : Community Enterprise Group of Tookta village at Moo 7, Huasai, Huasai, Nakorn Si Thammarat. This research was qualitative research.

The research results found that:

1. the folk wisdom of Fortune-turtle processing had overview totally as follow ; 1) they used objects for processing that had A2 quality level, 2) they chosen the objects and equipment which were in community ,3) they create and develop the pattern always 4) they had agency for raising level of produced processing and sell.

2. the supporting guideline for folk wisdom of Fortune-turtle processing as follow ; 1) conservation this folk wisdom : they would applied to trend to keep at old identity, 2) professional group development : they had founder who had knowledge and expert 3) Instruction knowledge : they must transfer for

generation to generation into their family only and promoted knowledge by raising level of Fortune-turtle processing to be original of learning for students and people.

Summary of this research was Fortune-turtle processing that could be original of supporting career for people in local until they could develop to make learning processing and apply to use it in their life quite.

Keywords : Fortune – turtle, Community Enterprise Group of Tookta village, folk wisdom of Fortune - turtle processing

บทนำ

เนื่องจากปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่เชื่อกันว่าสิ่งทีถือนำสิริมงคล และความเจริญมาสู่ตัวเรา และป้องกันไม่ให้สิ่งทีเลวร้ายมากล่ำกราย เรียงงานทีจัดให้มีขึ้นเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข เช่น งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานทำบุญวันเกิด ว่าเป็นงานมงคล เรียกเครื่องรางของขลังทีเชื่อว่านำความสุขความเจริญมาให้ หรือป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ว่าเป็นวัตถุมงคล งานขึ้นบ้านใหม่นั้นส่วนมากนิยมให้ของประดับ เช่น เต่าสิริมงคล ต้นไม้ประดับ เป็นต้น เนื่องมาจากทีคุณศิริพร หนูเกื้อได้เดินทางไปสวนโมกข์ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อนมัสการท่านพุทธทาส และได้ไปนมัสการหลวงปู่โสว สีวญาณ หลวงปู่ได้แนะนำให้ไปดูงานในโรงปั้นของท่าน ท่านได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการทำเต่า ทำให้คุณศิริพร เกิดความสนใจเป็นอย่างมาก และได้คิดเรื่องเต่าว่า การทำงานจะสำเร็จต้องเอาแบบอย่างเหมือนเต่า ต้องขยัน อดทน ต่อสู้่อ่อนน้อมถ่อมตน เมื่อเกิดผัสสะเต่าจะเก็บศีรษะไว้ในกระดองเปรียบเหมือนคนเราเมื่อมีผัสสะ ต้องเก็บอารมณ์นำมาคิดพิจารณา คิดดี ทำดี และถูกต้อง ท่านจึงสรุปว่า ความทุกข์เกิดทีจิต ถ้าทำผิดเรื่องผัสสะ ความทุกข์จะไม่โผล่ ถ้าไม่เียงเรื่องผัสสะ ความทุกข์เกิดไม่ได้ ถ้าเข้าใจเรื่องผัสสะ จึงมีความตั้งใจทีจะปั้นเต่าให้เหมือนเต่าจริง ได้ศึกษาการปั้น และการให้สีเต่าให้เหมือนเต่าธรรมชาติ นานถึง 6 ปี จึงประสบความสำเร็จตรงตามคติหลวงปู่ทีมอบและได้ตั้งชื่อเต่านี้นว่า เต่าสิริมงคล (ศิริพร หนูเกื้อ, 2559)

ภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา เป็นเรื่องความเชื่อทางบุคคลทีมีความนับถือ เพราะทุกคนเชื่อกันว่า เต่าสิริมงคลทีมีโชคลาภมีความ

น่าเชื่อถือในเรื่องต่าง ๆ จึงทำให้เกิดภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคลขึ้นมา เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ศิลปประดิษฐ์ ของที่ระลึก เพื่อให้เกิดความเชื่อ และการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา เต่าสิริมงคล ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเกิดจากแนวคิดของคุณศิริพร หนูแก้ว เพื่อให้เยาวชน และประชาชน ที่มีใจรักศิลปะได้ศึกษา ฝึกหัด ปฏิบัติได้จริง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และต้องการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกคนที่เข้าทำงานได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทำงานในชุมชนของตนเอง มีจิตใจรัก และหวงแหนชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และอยู่กันด้วยความสามัคคี คุณศิริพร หนูแก้ว และในชุมชนที่ประกอบอาชีพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านตุ๊กตา เต่าสิริมงคล ได้รวมกลุ่มกันเพื่อทำการพัฒนาอาชีพ และคุณภาพของเต่าสิริมงคล ในรูปแบบของกลุ่มผลิตภัณฑ์บ้านตุ๊กตา เต่าสิริมงคล โดยกำหนดเป้าหมายในการพัฒนารูปแบบของตุ๊กตาให้มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อจำหน่าย ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป โดยได้เริ่มทำตุ๊กตาแบบต่าง ๆ จากปูนปลาสเตอร์เพื่อจำหน่ายในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งในตอนนี้นี้ยังไม่ได้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตาเต่าสิริมงคลขึ้นมา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2544 ได้เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และได้ผลิตเต่าสิริมงคลจำหน่าย จากนั้นจึงได้จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา เต่าสิริมงคล ผลิตภัณฑ์ศิลปประดิษฐ์ ของที่ระลึก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักในด้าน เป็นผลิตภัณฑ์ ของขวัญ ของฝากของที่ระลึก พร้อมกันนั้นก็ให้ความรู้ในด้านศิลปะแก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา หรือผู้สนใจทั่วไปที่ต้องการเข้าไปศึกษาหาความรู้ และสมาชิกเข้ามาทำงานก็มี รายได้เพิ่มขึ้น สร้างฐานะและครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (ศิริพร หนูแก้ว, 2559)

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของเรื่องภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์บ้านตุ๊กตา เต่าสิริมงคล เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของเต่าสิริมงคล และแนวทางส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ บ้านตุ๊กตา เต่าสิริมงคล และสามารถมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง และมีรายได้เสริมเกี่ยวกับตุ๊กตาเต่าสิริมงคล และสามารถแพร่กระจายสู่ตลาดต่างประเทศได้ และเป็นการส่งเสริมให้ประชากร มีรายได้เพิ่มเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจบ้านตุ๊กตา เต่าสิริมงคล เพื่อสร้างประโยชน์ให้คนหันมารู้จัก เต่าสิริมงคลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล กรณีศึกษา : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 บ้านลำคลอง ตำบลหัวไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล กรณีศึกษา : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 บ้านลำคลอง ตำบลหัวไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

1. ผู้ใช้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 บ้านลำคลอง ตำบลหัวไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 10 คน ได้แก่ ประธาน 1 คน และสมาชิก 9 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้สนับสนุน และส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 บ้านลำคลอง ตำบลหัวไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 5 คน ได้แก่ นักพัฒนาชุมชน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ผู้บริโภค/ผู้ซื้อ 2 คน และปราชญ์ชาวบ้าน 1 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาแนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต่าสิริมงคล กรณีศึกษา: กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 บ้านลำคลอง ตำบลหัวไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช การเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ขอความร่วมมือจากประธานกลุ่มกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 บ้านลำคลอง ตำบลหัวไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ขี้แจงประสานงานกับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 บ้านลำคลอง ตำบลหัวไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พร้อมทั้งทดลองเก็บข้อมูล 3 ชุด
3. ปรับแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุม หลังจากทดลองเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ให้ข้อมูลรองจนครบ
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และหากข้อมูลที่สมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลภาคสนามแล้วผู้ศึกษาจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาจากการสัมภาษณ์มารวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นก็นำแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการพรรณนา

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคล กรณีศึกษา : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 บ้านลำคลอง ตำบลหัวไทร อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

1. การเลือกวัตถุดิบ พบว่า การเลือกวัตถุดิบที่มาจากโรงงานนั้นส่วนมากจะมีวัตถุดิบที่เป็นเกรด A และมีประสิทธิภาพ และรับประกันสินค้าในการจำหน่าย และเน้นคุณภาพมากกว่าที่อื่นเพราะจะทำให้สะดวกและรวดเร็วในการสั่งซื้อ การเลือกวัตถุดิบที่มาจากโรงงานนั้นส่วนมากจะไม่มีขาดแคลนสินค้า เพราะเราสามารถหาได้ในท้องตลาดได้ และหาที่จากโรงงานอื่น ๆ ได้ด้วย และทางกลุ่มเราสามารถมีโรงงานที่ส่งโดยตรง และเน้นคุณภาพ และการรับประกันสินค้า โดยไม่มีขาดแคลนเลย และทางกลุ่มเรายังได้แก้ปัญหาโดยการสั่งมาเยอะ ๆ เพราะมันสามารถเก็บไว้ตลอดได้การจัดหาวัตถุดิบ และการเลือกวัตถุดิบส่วนมากก็จะมาจากการสั่งซื้อจากโรงงานที่มีคุณภาพ และเน้นประสิทธิภาพ หรือมาจากโรงงานอื่น ๆ ในท้องตลาดทั่วไป และตามชุมชน และหมู่บ้านทั่วไป เพราะจะทำให้สะดวกต่อแปรรูปผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคล เน้นคุณภาพ ลวดลายและปริมาตรที่สวยงาม เป็นหลักเพราะจะทำให้ผู้บริโภคสนใจมากยิ่งขึ้นเพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคลออกมาตามมาตรฐานตามเป้าหมายที่วางไว้

2. การใช้อุปกรณ์ พบว่า การจัดเตรียมวัตถุดิบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา สิ่งที่ช่างปั้นเลือกใช้ คือ ไม้ขี้ผึ้ง น้ำยาซิลิโคน ปูนยิบซัม น้ำยาเคลือบเงา น้ำมัน และผงวานิลา เพราะอุปกรณ์เหล่านั้นจะทำให้แปรรูปผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคลได้สำเร็จตามที่ต้องการได้อย่างสมบูรณ์แบบที่วางไว้

3. วิธีการแปรรูป พบว่า วิธีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคลขั้นตอนแรก คือ การเตรียมทุกอย่างให้เรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็นแม่พิมพ์ และปูนพลาสเตอร์ หรือปูนยิบซัม ซึ่งมาผสมน้ำ และน้ำมัน ที่เอาไว้สำหรับการหล่อตัวเต้าสริมงคล พอเสร็จทุกกระบวนการถึงฝายบรรจุภัณฑ์เสร็จ ก็เตรียมที่จะแพ็คใส่กล่องส่งให้ผู้บริโภคตามที่ต้องการ

ตอนที่ 2 แนวทางส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคล กรณีศึกษา : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 บ้านลำคลอง ตำบลหัวไทร อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การอนุรักษ์ พบว่า จะมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน มาคอยช่วยเหลือทางกลุ่ม มีแนวทางการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคล ให้เกิดความทันสมัย โดยการศึกษาดูงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศแล้วมาปรับมาประยุกต์ และออกแบบให้เกิดความทันสมัย ตามความนิยมของผู้บริโภคในการส่งออก และจำหน่าย ปัจจัยที่ก่อให้เกิดวิธีการส่งออก และจำหน่ายได้อย่างรวดเร็ว และเกิดอุปสรรคน้อยที่สุด คือ การประกันผลิตภัณฑ์ ตรวจสอบก่อนนำผลิตภัณฑ์ส่งออก และจำหน่าย สร้างผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างแรงดึงดูดต่อลูกค้า เผยแพร่การแปรรูปให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และสร้างผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างแรงดึงดูดต่อบริโภคมายิ่งขึ้น

2. การพัฒนากลุ่มฝีมือ พบว่า การออกแบบ ดีไซน์ เพิ่มสีสัน เน้นการพัฒนาฝีมือเป็นหลักเพื่อให้เกิดความรู้ และความชำนาญในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่อไปในอนาคต ให้เกิดความน่าสนใจ และดึงดูดต่อผู้บริโภค เน้นความทันสมัย มีลวดลายที่สวยงาม มีความประณีต และเป็นที่น่าเชื่อถือของผู้คนในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การงาน การเงิน และชีวิต ทำให้ผู้บริโภคให้ความสนใจ และนับถือบูชามากยิ่งขึ้น

3. การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า การศึกษาดูงาน แล้วมาพัฒนาต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ มีการจัดสัมมนา และแบ่งปันองค์ความรู้ไปถ่ายทอดให้กับเด็ก ๆ นักศึกษา และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทางกลุ่มเกิดการบริหารอย่างเป็นระบบ หากบุคคลที่สนใจจริง ๆ สามารถพัฒนาตนเองได้ ไปจนถึงการประกอบอาชีพเป็นอาชีพหลัก พร้อมทั้งหาจุดเด่นในพัฒนาความรู้ และการขับเคลื่อนการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ช่วยให้ผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคล มีความนิยมกับบุคคลทั่วไปต่อไปในอนาคตได้อย่างสมบูรณ์แบบต่อไป

อภิปรายผล

1. ด้านภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคล พบว่าสอดคล้องเกี่ยวกับแนวคิดของศิริพร หนูเกื้อ (ศิริพร หนูเกื้อ, 2559) ที่กล่าวว่า เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของผู้ขายที่ดี หากการจัดส่งวัตถุดิบไม่ตรงต่อเวลา สามารถทำให้แผนการผลิตของเราไม่เป็นไปตามที่วางไว้

ส่งผลให้ไม่สามารถผลิตสินค้า และจัดส่งให้กับลูกค้าได้ทันตามกำหนด รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของสันติสุข กฤตากร ที่กล่าวว่า การจัดหาวัตถุดิบในปริมาณน้อย ทำให้ระดับราคาวัตถุดิบสูงกว่า และอาจจะทำให้เกิดเหตุการณ์สินค้าคงคลังขาดมือ เนื่องจากสำรองสินค้าคงเหลือในจำนวนที่ต่ำเกินไป จึงไม่สามารถทำการจัดหาวัตถุดิบต่าง ๆ ที่ต้องการให้ทันเวลากับความต้องการใช้ หรือจัดหามาใช้ได้ทันทีที่ต้องการ แต่มีราคาที่สูงมากขึ้น มีผลต่อเนื่องไปยังมูลค่าผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าสำเร็จรูปที่ต้องมีมูลค่าเพิ่มขึ้น จึงทำให้ความสามารถในการทำกำไรของสินค้าคงเหลือลดลงไปด้วย และยังมีผลกระทบต่อเนื่องไปยังการดำเนินงานในส่วน of แผนงานอื่น ๆ ได้อีกด้วย

2. ด้านแนวทางการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เต้าสริมงคล พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของนางลักษณ์ กาลติ (นางลักษณ์ กาลติ, 2550) ที่กล่าวว่า การแบ่งปันความรู้ คือ การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้การแบ่งปันซึ่งกันและกัน ความรู้ต่าง ๆ ถูกถ่ายทอดกันในสังคม ใครมีเทคนิคในการทำงานใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดกระบวนการส่งเสริม และถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ โดยเชื่อว่าหากคนแก่แก่จะตายไป แต่ยังคงมีความเจริญต่อไปอย่างแน่นอน เพราะทุกคนต่างแบ่งปันความรู้ ความคิดและเทคนิคในสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของบัญญัติ สิทธิไกรพงษ์ (บัญญัติ สิทธิไกรพงษ์, 2559) ที่กล่าวว่า การแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการในการพัฒนาสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ หากการดำเนินงานการพัฒนาและการขับเคลื่อนนั้นจะทำให้กลุ่มมีการวางแผนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ เพื่อมาเป็นจุดเด่นในพัฒนาความรู้ และการขับเคลื่อนการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ช่วยให้ผลิตภัณฑ์ในลักษณะจากชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

นางลักษณ์ กาลติ. (2550). *การส่งเสริมความรู้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
บัญญัติ สิทธิไกรพงษ์. (2559). *การร่วมกลุ่ม*. เรียกใช้เมื่อ 10 พฤษภาคม 2559 จาก <http://www.webhost.com>

ศิริพร หนูเกื้อ. (21 มกราคม 2559). (ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตุ๊กตา หมู่ที่ 7 บ้านลำคลอง ตำบลหัวไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช). (สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2559).

สันติสุข กฤดากร. (2558). *ภูมิปัญญาชาวบ้าน*. เรียกใช้เมื่อ 3 มีนาคม 2559 จาก สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี: <http://www.ipesp.ac.th>

ภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา :
กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

THE FOLK WISDOM OF SOUR-FISH FOOD PROCESSING TO PROMOTE
THE COMMUNITY GOODS , CASE STUDY : SOUR-FISH CAREER
GROUP OF HUAY-MOG VILLAGE AT MOO 3, THA-NGUE,
MUANG, NAKORN SI THAMMARAT.

ปริฉัตร มัทมิฬ
อดุมศักดี เตโชชัย
จิตติมา ดำรงวัฒนะ
เตโช แชน้ำแก้ว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อส่งเสริมสินค้าชุมชน
กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัด
นครศรีธรรมราช โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยว กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3
บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 1) กรรมวิธีการทำปลา
เปรี้ยว วิธีเลือกปลาส่วนใหญ่จะใช้ปลาน้ำจืดในการแปรรูปปลาเปรี้ยว เนื่องจากปลาน้ำจืดเป็น
ปลาที่สามารถหาได้ในพื้นที่ของชุมชนบ้านห้วยหมก วิธีการทำเริ่มจากการนำปลาน้ำจืดมาล้าง
น้ำให้สะอาด ฝ่าปลาออกเป็น 2 ส่วน เอาไส้ปลาออก และนำปลาที่ผ่าแล้วมาล้างน้ำให้สะอาด
จากนั้นใส่ลงไปในถังวางเป็นชั้น ๆ โรยเกลือลงไปในถัง ทิ้งค้างไว้ประมาณ 1 คืน จากนั้นนำปลา
ที่แช่ไว้ในถัง ออกมาล้างน้ำให้สะอาด นำปลามาผสมกับข้าวคั่ว และน้ำตาลทรายแดง แล้วจึง

นำมาใส่ในขวดโหลทิ้งไว้ 4-5 วัน จึงจะนำมารับประทานได้ 2) ทางกลุ่มปลาเปรี้ยว บ้านห้วยหมกมีกรรมวิธีในการทำปลาเปรี้ยว จนเป็นเอกลักษณ์ และรสชาติเฉพาะ ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภค

2. แนวทางการส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจี้ อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 1) มีแนวทางส่งเสริมในการใช้สื่อออนไลน์ 2) การผลิตสินค้าต้องมีความต่อเนื่อง ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค วัตถุดิบจะต้องมีคุณภาพ และสินค้าต้องสะอาดอยู่เสมอ 3) มาตรฐาน และคุณภาพที่ดีต้องมีฉลากสินค้าที่ให้อายุวัน เดือน ปี ที่ผลิต และวันหมดอายุ

คำสำคัญ : ปลาเปรี้ยว, ภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยว, บ้านห้วยหมก

ABSTRACT

The objective of this research was as follow : 1. to study the folk wisdom of Sour-fish food processing to promote the community goods and 2. to study the guideline for promotion the community goods, Case study : Sour-fish career group of Huay-Mog village at Moo 3 , Tha-ngue , Muang , Nakorn Si Thammarat. This research was qualitative research.

The research results found that:

1. The folk wisdom of Sour-fish food processing as follow ; 1) the methods of sour-fish processing that should chosen the freshwater fish because they had so much in Huay-Mog village. They would clean the fish and cut in two then put the intestine out and clean again and kept them in salt solution in the pails to pass the night. After that cleaned them again then mixed with roast-rice and brown sugar and contained them in the jar then preserved to pass 4-5 night before eat , 2) Sour-fish career group had identity technic in processing and good taste that customers had satisfied.

2. The guideline for promotion the community goods as follow ; 1) to promote by social media 2) must continuity produced the goods that same requirement of customers , must had quality objects and cleaned goods 3) must had standard and quality as manufacturing and expired date label together.

Keywords : Sour-fish food, the folk wisdom of Sour-fish food, HUAY-MOG

บทนำ

ภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยว เป็นการถนอมอาหารในชุมชนห้วยหมกได้สืบทอดในการทำปลาเปรี้ยวเป็นเวลานาน 10 กว่าปี เป็นอาหารที่นิยมทำกันภายในชุมชนในการเอามาบริโภคในการทำอาหารที่สามารถทำได้ง่าย และมีการจัดตั้งกลุ่มกันภายในชุมชนโดย นางจรรยา ชำนาญคำ ได้ประกอบอาชีพในการทำปลาเปรี้ยว มีการรวมกลุ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 แต่เดิมเมื่อก่อนภายในชุมชนบ้านห้วยหมกมีปลาจำนวนมากในพื้นที่นั้น คุณป้าจรรยาก็เลยได้มีการทำปลาเปรี้ยว ในการถนอมอาหารภายในชุมชน โดยการนำเอาปลาน้ำจืด (ปลานิล, ปลาช่อน) ที่จับได้ หรือเลี้ยงไว้ นำปลามาขอดเกล็ดออก เอาไส้ เอาพุงปลาออก แล้วล้างให้สะอาด นำปลาใส่ขวดโหลแล้วนำมาวางเป็นชั้น ๆ และใส่เกลือโรยตามลงไป เสร็จแล้วทิ้งไว้ 1 คืน หลังจากนั้นนำปลาที่แช่เกลือไว้ในขวดโหล เอามาล้างน้ำ และน้ำข้าวคั่ว น้ำตาลทรายแดงมาผสมรวมกัน นำปลาที่ล้างน้ำมาคลุกกับข้าวคั่ว และน้ำตาลทรายแดงให้เป็นเนื้อเดียวกัน แล้วนำปลามาใส่ขวดโหลวางให้เป็นชั้นอีกที หมักไว้ 5-7 วัน สามารถบริโภคได้ (จรรยา ชำนาญคำ, 2559)

การแปรรูปปลาเปรี้ยว เป็นวิธีที่ช่วยให้เก็บอาหารไว้รับประทานได้นาน และเป็นอาหารที่ให้โปรตีน ไขมัน วิตามินการแปรรูป คือ อาหารที่ผ่านกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอาหารไปแล้ว หรืออาหารที่ผสมกับส่วนผสมอื่น ๆ หรือหมายถึงอาหารสดที่แปรรูป ทำให้เกิดหมัก หรือในรูปอื่น ๆ รวมทั้งที่ใช้สารปรุงแต่งอาหาร เช่นเดียวกับปลาสดโดยทั่วไป และเป็นปัญหาท้องถิ่น ซึ่งการผลิตส่วนใหญ่ยังเป็นการผลิตแบบอุตสาหกรรมในครอบครัว โดยอาศัยเทคนิควิธีที่ถ่ายทอดสืบทอดกันมา ดังนั้น รสชาติหรือคุณภาพของปลาเปรี้ยวแต่ละแห่งจึงมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสูตรการผลิต อย่างไรก็ตามแม้สูตรการผลิตเดียวกัน ในแต่ละครั้งก็อาจไม่ได้คุณภาพเท่ากัน ทั้งนี้เพราะการผลิตปลาส้มจะเป็นการหมัก

เพื่อให้เกิดเชื่อตามธรรมชาติ ไม่สามารถควบคุมได้คุณภาพ และรสชาติ จึงมีโอกาสดัดแปลงเนื่องจากองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน คุณป้าจรรยาได้มีทำปลาเปรี้ยวแล้วได้ไปจำหน่ายในตลาด หรือพื้นที่ใกล้เคียง และมีผู้สนใจในสินค้ามาก ทำให้ชาวบ้านในชุมชนห้วยหมกนั้นมีความสนใจในการที่จะหารายได้เป็นอาชีพเสริมให้กับครอบครัว การรวมกลุ่มในการทำปลาเปรี้ยวร่วมกัน และมีการส่งออกขายภายในพื้นที่ใกล้เคียง หรือมีคนมารับไปขายในต่างจังหวัด สินค้าชุมชน จึงเป็นสินค้าที่ทำกันภายในชุมชนบ้านห้วยหมก คือ การทำปลาเปรี้ยว และได้รวมกลุ่มทำกันภายในชุมชนร่วมมือกันทำและช่วยกันหารายได้เข้าภายในหมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักกันภายในชุมชนบ้านห้วยหมก และสามารถจัดทำสินค้าออกสู่ต่างจังหวัด และเป็นที่รู้จักกันมา (จรรยา ขำนาญคำ, 2559)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาต้องศึกษาภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อการส่งเสริมการตลาดสินค้าชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจี้ อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จะได้ทราบถึงการถนอมอาหารในการทำปลาเปรี้ยว ตลอดจนการส่งเสริมการแปรรูปปลาเปรี้ยวต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อการส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจี้ อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจี้ อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว จำนวน 8 คน ได้แก่ ประธานกลุ่ม จำนวน 1 คน รองประธาน จำนวน 1 คน เลขานุการ จำนวน 1 คน เภรัญญิก จำนวน 1 คน ประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน และกรรมการ จำนวน 3 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่ให้การส่งเสริม และสนับสนุนของกลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว จำนวน 5 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลท่าจี้ จำนวน 1 คน พัฒนาการผู้ประสานงานตำบล

ท่าจั่ว จำนวน 2 คน สาธารณสุขตำบลท่าจั่ว จำนวน 1 คน และผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพดังนั้นผู้วิจัยจึง ได้เตรียมตัวศึกษาทำความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา กำหนดวิธีการศึกษา และประเด็นที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
3. แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตัวเอง โดยเตรียมแนวคำถามแบบ ครอบคลุมทุกรายละเอียดเกี่ยวกับเรือเหนือช่วงแรกของการสัมภาษณ์จะเป็นคำถามทั่วไป ซึ่ง จะโยนคำถามข้างต้นเข้าหาประเด็นที่ต้องการศึกษาเพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนชัดเจน และมีความถูกต้องตรงตามความจริงทุกประการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลการศึกษาภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อการส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่ม โดยแรก ๆ จะมีการแนะนำตัวเองเพื่อให้ผู้ที่เราจะสัมภาษณ์ได้ทราบ และบอกวัตถุประสงค์ที่จะมาสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั้งจากเอกสาร และภาคสนามจึงนำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปเป็นภาพรวมเพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาข้อมูลครั้งต่อไป ในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลใดขาด หรือไม่ชัดเจนจะทำการเก็บเพิ่มเติมต่อไปจนครบถ้วนของข้อมูล และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลจนเป็นปรากฏการณ์ออกมาให้สามารถอธิบายข้อเท็จจริง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามขอบเขตที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนที่สุดตามข้อมูลที่แท้จริง

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อการส่งเสริมสินค้าชุมชน
กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัด
นครศรีธรรมราช

1. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาการแปรรูปปลาเปรี้ยว พบว่า ทางกลุ่มปลาเปรี้ยวจะมีการอนุรักษ์ภูมิปัญญา และวิธีการในการทำปลาเปรี้ยวมาตั้งแต่สมัยรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย และต่อยอดมาถึงบรรพบุรุษให้มีการถนอมอาหารมาใช้กินภายในครัวเรือน และยังเป็นของฝากที่ส่งต่อในคนอื่นได้รับด้วยทั่วกันไป และยังมีบ่อปลาในการลดต้นทุนในการซื้อปลามาทำปลาเปรี้ยว และเป็นการร่วมมือกันภายในกลุ่มที่จะจัดทำบ่อเพื่อเลี้ยงปลา ในการสะดวกจัดทำเพื่อลดต้นทุนในการทำ

2. การฟื้นฟูการแปรรูปปลาเปรี้ยว พบว่า สามารถสร้างเอกลักษณ์ รสชาติในการทำปลาเปรี้ยวของบ้านห้วยหมกได้ สามารถสร้างรายได้เลี้ยงปากเลี้ยงท้องให้กับคนในชุมชนบ้านห้วยหมก และเป็นที่รู้จักของคนภายนอกที่จะมาศึกษาด้วย

3. การพัฒนาการแปรรูปปลาเปรี้ยว พบว่า การทำปลาเปรี้ยวนี้สามารถปรับเปลี่ยนรสชาติให้มีความทันสมัยตามรสชาติของคน มีทั้งการผัด ต้ม ทอด และมีการพัฒนาในการทำปลาเปรี้ยวให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และมีการจัดจำหน่ายออกนอกจังหวัดอีกด้วย

4. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการแปรรูปปลาเปรี้ยว พบว่า มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาตั้งแต่ปี 2540 ในสมัยรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย และสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และมีบ่อปลานิลที่ช่วยลดต้นทุนในการซื้อปลามาทำปลาเปรี้ยวอีกด้วย

5. การเผยแพร่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการแปรรูปปลาเปรี้ยว พบว่า มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำปลาเปรี้ยวให้เป็นที่รู้จักกันภายในจังหวัด และภายนอกจังหวัด และมีการสนับสนุนในการใช้สื่อเผยแพร่ทางด้านอินเทอร์เน็ตในเป็นที่รู้จักโดยทั่วกัน และจัดจำหน่ายสินค้าภายในตลาดบ้านห้วยหมก และบริเวณทั่วไป ให้เป็นที่รู้จัก เพื่อจัดจำหน่ายสินค้า

6. การเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่น พบว่า การถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษให้นำมาเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และเป็นที่รู้จักสามารถสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นภายในชุมชน และเป็นภูมิปัญญาที่ตั้งแต่วัยรุ่นนำมาใช้ในเกิดประโยชน์ ในการดำเนินชีวิต

เพื่อให้ประสบความสำเร็จ รักษาภูมิปัญญาในการทำปลาเปรี้ยว และเอาความรู้ไปถ่ายทอดให้เกิดความรู้อีกด้วย

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การส่งออกสินค้า พบว่า การส่งเสริมสินค้าปลาเปรี้ยวให้เป็นที่รู้จัก และมีการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตให้เป็นที่รู้จักในการส่งออกสินค้า และมีการสนับสนุนจากภายในองค์กรชุมชนเป็นแรงผลักดันในการที่จะส่งเสริมการทำปลาเปรี้ยวอีกด้วย และสามารถสร้างองค์ความรู้ในการทำปลาเปรี้ยวให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

2. การผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่อง พบว่า หากมีความต้องการของผู้บริโภค และทางกลุ่มต้องหาลามาเพื่อทำปลาเปรี้ยวให้กลุ่มผู้บริโภคในการผลิตสินค้า และมีบรรจุภัณฑ์ที่ดี สะอาด

3. มาตรฐาน และคุณภาพที่ดี พบว่า การทำปลาเปรี้ยวนั้น ต้องมีการรักษาความสะอาดอยู่เสมอ และมีการล้าง ตรวจสอบอุปกรณ์ในการทำปลาเปรี้ยวให้มีความสะอาดก่อนจัดจำหน่ายอยู่เสมอ มีฉลากสินค้าที่ให้อ่าน เดือน ปี ที่ผลิต และหมดอายุอยู่ตลอดเสมอ

4. ประวัติความเป็นมาของสินค้า พบว่า ทำให้เราทราบที่มาในการทำปลาเปรี้ยวว่ามีการเริ่มทำปลาเปรี้ยวตั้งแต่ตอนไหน และได้ความรู้ในการทำปลาเปรี้ยว และได้รู้ว่าภายในชุมชนนี้ยังมีการทำปลาเปรี้ยวที่สืบทอดกันมาตั้งหลายปีอีกด้วย และได้ความรู้ วิธีการในการทำปลาเปรี้ยวด้วย

5. วัตถุดิบมีคุณภาพ พบว่า วัตถุดิบต้องมีคุณภาพ และต้องสะอาดอยู่เสมอในการจัดจำหน่ายสินค้าให้ดูมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. ภูมิปัญญาในการแปรรูปปลาเปรี้ยวเพื่อการส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเจมส์คีย์ ปิ่นทอง (เจมส์คีย์ ปิ่นทอง , 2528) กล่าวว่า การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นมิให้สูญหายไปตามกาลเวลา เพื่อการพัฒนาจิตสำนึกเยาวชน ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาธุรกิจชุมชน และเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในกลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในทุกขั้นตอน

2. แนวทางการส่งเสริมสินค้าชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพปลาเปรี๊ยะ หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจี้ อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ, 2547) กล่าวว่า ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการได้วางหลักเกณฑ์ในการคัดสรรไว้ คือ 1) สามารถส่งออกได้ โดยมีความแข็งแกร่ง และเข้มแข็งของสินค้าภายในชุมชน 2) มีการผลิตอย่างต่อเนื่อง และคุณภาพคงเดิมของสินค้าภายในชุมชน 3) มีมาตรฐาน คุณภาพที่ดี และสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าในการซื้อของในชุมชน 4) มีประวัติความเป็นมาของสินค้าที่ดีในชุมชน และ 5) มีวัตถุดิบที่สะอาดอย่างมีคุณภาพ และสร้างความน่าเชื่อถือในการผลิตสินค้าที่สะอาดสามารถเอามาบริโภคได้ และเป็นสินค้าในชุมชนที่มีความน่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มอาชีพปลาเปรี๊ยะ

1. ในกลุ่มปลาเปรี๊ยะนี้ ควรมีลูกหลานมาทำด้วยจะได้รับความรู้ในการทำปลาเปรี๊ยะ
2. ควรมีบ่อที่เลี้ยงปลาน้ำจืดไว้ที่บ้านของผู้จัดทำปลาเปรี๊ยะ เพราะได้รักษาความสะอาดในการเลี้ยงปลาได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

1. สนับสนุนให้เยาวชนรุ่นหลังสนใจในตัวผลิตภัณฑ์ปลาเปรี๊ยะ
2. ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตผลิตภัณฑ์ปลาเปรี๊ยะแก่คนภายนอกชุมชน
3. ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาการผลิตผลิตภัณฑ์ปลาเปรี๊ยะอย่างกว้างขวาง

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในตัวของผลิตภัณฑ์ปลาเปรี๊ยะ
2. จัดหาแหล่งตลาดรองรับผลผลิตของผลิตภัณฑ์ปลาเปรี๊ยะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง “การแปรรูปปลาเปรี๊ยะ ตำบลท่าซึก อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”
2. ควรศึกษาเรื่อง “วิธีการทำปลาเปรี๊ยะ ตำบลรัฐคามวาริ อำเภอเคิงซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี”
3. ควรศึกษาเรื่อง “การส่งออกปลาเปรี๊ยะ ตำบลบ้านต่น อำเภอมืองพะเยา จังหวัดพะเยา”

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา ชำนาญคำ. (3 กุมภาพันธ์ 2559). (ประธานกลุ่มอาชีพปลาเปรี๊ยะ หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหมก ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช). (สัมภาษณ์ 3 กุมภาพันธ์ 2559).
- คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ. (2547). *แนวคิดสินค้าชุมชน*. เรียกใช้เมื่อ 27 มกราคม 2559 จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง . (2528). *แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ และมหาวิทยาลัยสยาม.

หลักธรรมที่ปรากฏในความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์

สำนักเขาอ้อ จังหวัดพัทลุง

THE BUDDHIST TEACHINGS WHICH ARE APPEARED IN THE FAITH
AND MAGICAL CEREMONY OF KHAO-AOR SCHOOL,
PHATTHALUNG PROVINCE.

เดชชาติ ตริทรัพย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

พระครูโสภณกิตยาทร

พระครูพิจิตรศุภการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรมทางไสยศาสตร์สำนักเขาอ้อ จังหวัดพัทลุง มีประวัติอยู่ประสงค์ 3 ประการ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาอ้อ 2. เพื่อศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาอ้อ จังหวัดพัทลุงและ 3. เพื่อศึกษาหลักธรรมที่ปรากฏในคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาอ้อจังหวัดพัทลุง สำหรับผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนามโดยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต แล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนา สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า

1. คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาอ้อ ประกอบด้วย คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมรับศิษย์ คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมทำน้ำพระพุทธรณ์ คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมสะเดาะเคราะห์ คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมกินวานยา คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมแห้ววานยา คติความเชื่อและพิธีกรรมกินข้าวเหนียวดำ คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมกินน้ำมันงาดิบ คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมสร้างพระเครื่องและเครื่องรางของขลัง คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมการคลี่คลายเปลี่ยนแปลงไป

ตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในกลุ่มผู้ประกอบพิธีหรือผู้ถือปฏิบัติซึ่งเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก กลุ่มชาวบ้านในท้องถิ่นจะมีความเชื่อมากขึ้นอยู่กับวัตรปฏิบัติของพระอาจารย์และกลุ่มชาวบ้านต่างถิ่นจะมีความเชื่อมั่นมากขึ้น

2. ส่วนผลกระทบจากคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาอ้อ มีทั้งผลกระทบด้านดีและด้านไม่ดี ผลกระทบด้านดี ได้แก่ การอนุรักษ์และส่งเสริมความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ การส่งเสริมจริยธรรม การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การส่งเสริมการศึกษา การส่งเสริมบำรุงขวัญกำลังใจ การสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อพระสงฆ์ และการส่งเสริมอาชีพ ส่วนผลกระทบด้านไม่ดี ได้แก่ ด้านโจรผู้ร้าย และธุรกิจการค้า เป็นต้น

3. ซึ่งในด้านคติความเชื่อในพิธีกรรมต่าง ๆ ล้วนแฝงไปด้วยหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่โบราณจารย์ได้สอดแทรกเอาไว้เป็นกุศโลบายให้ลูกศิษย์และผู้มีความศรัทธาได้รู้จักคิดและนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ: หลักธรรม, พิธีกรรมทางไสยศาสตร์,

ABSTRAT

The Thesis title on Dhamma principle which are appeared in magical ceremony of khao Ao rschool, Patthalung province. The objectives were as follows. 1. To study the faith on and magical ceremony of Khao Aor school, 2. To study the faith and magical ceremony of Khao Aor school, Patthalung province and 3. To study the Dhamma principles which are appeared in the faith and magical ceremony of khao Aor school, Patthalung province. The researcher was collected data by field work with interview, observation and then to present the research report by descriptive and can be analysed as follows.

The research results found that:

1. The faith and ritual process which are appeared in magical ceremony of khao Aor school which composed of faith and ceremony for pupil acception, The faith and ceremony process for making holy water, the faith and ceremony

process for change on's bad fortune through a ceremony, the faith and ceremony process for herbad medicine eating, the faith and ceremony process for batting of herbad medicine, the faith and ceremony process for black rice eating, the faith and ceremony process for raw sesame oil, the faith and ceremony process for buddle statute and empowerment, the faith and ceremony process for decreasing change according to social and economic condition which can be seen in the group of ceremony performance the group of local people which are depended on the followers performance and out of local people they can be confident as more and more.

2. For the effectiveness from the faith and which are appeared in magical ceremony of khao Aor school found that there are two ways one is good and other is bad i.e. For the good found that the conservative and promotion of the faith and which are appeared in magical ceremony, to promote for ethics, to promote for Buddhism, to promote for education, to promote for motivation, to make confident and belief of sangha and to promote for occupation bat for the bad found that there are same stolen group and enterprising etc.

3. The faiths on any ceremony which are appended lots of Dhamma pineapple in Buddhism which primitive followers had inserted for making their pupils and followers know the way to live in daily life.

Keywords : The Buddhist teaching which are Appeared, The faith and Magical ceremony.

บทนำ

ไสยศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับลัทธิเวทมนตร์คาถาเจริญรุ่งเรืองในอินเดียมาตั้งแต่โบราณ เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่แยกจากศาสตร์สิบแปดประการ ซึ่งเมื่อก่อนที่จะเป็นยอดคนจะต้องเรียนรู้จนเจนจบ พระลัทธิธรรมาจารย์ทรงศึกษาไสยศาสตร์ รวมทั้งศาสตร์สิบแปดประการอย่างชำนาญชาญฉลาด ไสยศาสตร์แทรกอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของคนไทยมาก จนว่า

ตั้งแต่แรกเกิดจนตายก็ได้ เช่น เมื่อแม่เจ็บท้องคลอดก็เสกคาถาเป่ากระหม่อมทำน้ามนต์ สะเดาะให้คลอดง่าย หมอบางคนเรียกความเจ็บของแม่ไปให้เจ็บที่หน้าแข้งของตัว เพื่อให้แม่คลอดได้สบาย ตอนฝังรก เด็กขึ้นเปล โกงนมไฟ ทำขวัญ อะไรต่ออะไร เรื่อยไปจนบวช แต่งงาน สร้างบ้านใหม่ ขึ้นบ้านใหม่ ตอนตายแต่งศพ ตราสั่ง ทำโลงศพ เอาศพลงจากเรือนทำ ประตูป่า ทำนบไผ่ นำศพขึ้นเผา วงห้อยาคาก็ล้วนแต่แทรกไสยศาสตร์ทั้งสิ้น (ขุนพันธรักษ์ราชเดช, พล.ต.ต., 2519)

นอกจากนี้ พ. ควนขุน (นามแฝง) ได้กล่าวถึงความเชื่อไสยศาสตร์ไว้ว่า วิชานายศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยสิ่งลึกลับ และเคล็ดลับด้วยประการทั้งปวง เป็นวิชาที่มีความเชื่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณมาแล้วว่า สามารถทำให้เกิดผลตามที่ปรารถนาได้ อีกทั้งยังมีบางคนเชื่อว่าไสยศาสตร์เป็นเรื่องของความมั่งงายไร้สาระ เพราะไม่อาจที่จะพิสูจน์และทดลองให้เห็นผลได้ เหมือนกับวิชาวิทยาศาสตร์ แต่คนไทยเราส่วนมากก็ยังเชื่ออยู่ว่า วิชานายศาสตร์และอำนาจของสิ่งลึกลับต่าง ๆ นั้นเป็นเรื่องจริงและเกิดขึ้นได้เสมอตราบเท่าที่วิชานี้ยังมีการสืบทอดหรือสืบสายวิชาอยู่ (พ.ควนขุน, 2523)

เสถียร โพธิ์นันทะ ได้กล่าวไว้ว่า “ด้วยพุทธศาสนานิกายตันตฺร นี้ก็ได้ประยุกต์เอาพิธีกรรม คาถาคัม เวทมนต์ เครื่องรางของขลัง พิธีหาโชคลาภ พิธีเสกเป่าลงเลขยันต์ต่าง ๆ พระสงฆ์ในนิกายนี้จึงทำหน้าที่เหมือนพราหมณ์ทุกอย่าง จึงเรียกว่า พุทธตันตฺรยาน” (เสถียร โพธิ์นันทะ, 2535) ในทำนองเดียวกัน สรเชต วรรณวิชัย (สรเชต วรรณวิชัย, 2529) ได้กล่าวถึง พุทธศาสนานิกายตันตฺรไว้พอสรุปได้ว่า ลัทธิตันตฺรได้ประยุกต์การสวดมนต์เป็นการเสกเป่าคาถาที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “โอม” และมีการประกอบพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาประจำวัน เช่น เพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ให้เกิดโชคลาภ เกิดเสน่ห์ เมตตามหานิยม ให้อยู่คงกระพัน หรือสาปแช่ง กำจัดศัตรู เป็นต้น

การถ่ายทอดวิชาไสยศาสตร์ เป็นวิชาหนึ่งที่บุตรต้องศึกษาไว้ป้องกันตัวควบคู่กับวิชาการอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ในภาคใต้จึงได้มีสำนักเรียนเกิดขึ้นตามวัดต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยมีพระภิกษุสงฆ์หรือผู้รู้เป็นผู้สั่งสอน วัดสำคัญวัดหนึ่งในภาคใต้ที่มีการศึกษาทางไสยศาสตร์ มีการสืบทอดคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ วัดเขาอ้อ หมู่ที่ 3 ตำบลมะกอกเหนือ อำเภอกวนขุ่น จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นวัดที่มีชื่อเสียงโด่งดังทางไสยศาสตร์ไปทั่วดินแดนภาคใต้ ลายทอง คงคาพยนต์ (นามแฝง) ได้กล่าวไว้ว่า “เขาอ้อเกรียง

ไกรยงใหญ่ในภาคพื้นทักษิณยิ่งยงช้านาน กาลเวลามิได้ทำลายความอลังการของ “เขาว้อ” ได้ เพราะ “เขาว้อ” มีศิษย์ผู้สืบสายพุทธาคมสืบเนื่องไปในอนาคต” (ลายทอง คงคาพยนต์, 2528)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจใคร่ศึกษาเรื่อง หลักธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรมทางไสยศาสตร์สำนักเขาว้อ จังหวัดพัทลุง เพื่อทราบถึงองค์ความรู้และความคลี่คลายเปลี่ยนแปลง ตลอดจนผลกระทบจากคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์สำนักเขาว้อ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพุทธศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาว้อ
2. เพื่อศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาว้อจังหวัดพัทลุง
3. เพื่อศึกษาหลักธรรมที่ปรากฏในคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาว้อจังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัยจากภาคเอกสารและบทสัมภาษณ์ ซึ่งพอสรุปวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

ขั้นศึกษาข้อมูล โดยแบ่งตามแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ศึกษาข้อมูล จากคัมภีร์พระไตรปิฎก รวมทั้งข้อมูลจากคัมภีร์อรรถกถา ฎีกา อรรถกถาและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องไสยศาสตร์จากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นความรู้พื้นฐานในการเขียนงานวิจัย
2. ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาข้อมูลจากงานวิจัย เอกสาร หรือตำราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ และภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์ วิธีการสังเกต และการถ่ายภาพประกอบ การสัมภาษณ์จะใช้วิธีการบันทึกลงในเทปบันทึกเสียงและจดบันทึกตามความเหมาะสม ส่วนการสังเกตจะใช้วิธีการประกอบพิธีกรรมและจดบันทึกและการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับด้านไสยศาสตร์ที่เป็นศิษย์เขาว้อ และผู้ที่มีประสบการณ์ตรงต่อเรื่องไสยศาสตร์

ผลการศึกษา

1. คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาอ้อ ประกอบด้วยคติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมรับศิษย์ คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมทำน้ำพระพุทธรณ์ คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมสะเดาะเคราะห์ คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมกินว่านยา คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมแช่ว่านยา คติความเชื่อและพิธีกรรมกินข้าวเหนียวดำ คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมกินน้ำมันงาดิบ คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมสร้างพระเครื่องและเครื่องรางของขลัง คติความเชื่อและขั้นตอนพิธีกรรมการคลี่คลายเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในกลุ่มผู้ประกอบการพิธีหรือผู้ถือปฏิบัติซึ่งเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก กลุ่มชาวบ้านในท้องถิ่นจะมีความเชื่อมากขึ้นอยู่กับวัตรปฏิบัติของพระอาจารย์และกลุ่มชาวบ้านต่างถิ่นจะมีความเชื่อมากขึ้น

2. ส่วนผลกระทบจากคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาอ้อ มีทั้งผลกระทบด้านดีและด้านไม่ดี ผลกระทบด้านดี ได้แก่ การอนุรักษ์และส่งเสริมความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ การส่งเสริมจริยธรรม การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การส่งเสริมการศึกษา การส่งเสริมบำรุงขวัญกำลังใจ การสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อพระสงฆ์ และการส่งเสริมอาชีพ ส่วนผลกระทบด้านไม่ดี ได้แก่ ด้านโจรผู้ร้าย และธุรกิจการค้า เป็นต้น

3. ซึ่งในด้านคติความเชื่อในพิธีกรรมต่าง ๆ ล้วนแฝงไปด้วยหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่โบราณจารย์ได้สอดแทรกเอาไว้เป็นกุศโลบายให้ลูกศิษย์และผู้มีความศรัทธาได้รู้จักคิดและนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่องหลักธรรมที่ปรากฏในความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์สำนักเขาอ้อ จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาพุ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน มากขึ้น

2. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาพุ ควรมีการกำหนดนโยบาย มีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้

3. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาพรุ ควรส่งเสริมให้ประชาชนในเขตพื้นที่มีการสร้างอาชีพที่เป็นแหล่งรายได้เสริมเพื่อลดปัญหาเรื่องค่าครองชีพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของสำนักเขาอ้อ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ในภาคใต้เพื่อให้ทราบความเป็นมา ขั้นตอนพิธีกรรม และผลกระทบต่อชุมชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิชาการต่อไป

2. ควรนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าใจข้อเท็จจริงไม่เชื่ออย่างมกมาย และสามารถนำความเชื่อทางไสยศาสตร์ไปช่วยให้การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

3. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรวบรวมคติความเชื่อและพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ในท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ขุนพันธรักษ์ราชเดช, พล.ต.ต. (2519). *ความเชื่อทางไสยศาสตร์ของชาวปักษ์ใต้ ในชีวิตไทย*. ปักษ์ใต้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์.
- เทพย์ สาริกบุตร. (ม.ป.ป.). *วิชาอาถรรพ์*. กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรรมการพิมพ์.
- พ.ควนขนุน. (2523). *พระเครื่องมือสยาม “ว่าด้วยวิชาไสยศาสตร์”*.
- ลายทอง คงคาพยนต์. (2528). *พระอาจารย์ฤทธิศิษย์เขาอ้อ “สายสัญญาณ”*.
- สรเชต สรคามวิชัย. (2529). *ศิลปวัฒนธรรม “ลัทธิตระกูลและพิธีเบิกพรหมจารีของขอม”*.
- เสถียร โพธิ์นันทะ. (2535). *ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาไทยมุขปาฐะ ภาค 1*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ.

การศึกษาแนวทางส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา : กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ
อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี

STUDY THE SUPPORTING GUIDELINE OF BIOLOGICAL GAS
PRODUCTION FOLLOW IN SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY,
CASE STUDY : BIOLOGICAL GAS GROUP IN JARAGO VILLAGE
AT MOO 6, MANANGDALUM, SAIBURI, PATTANI

นุรไอนี มะกิเยาะ
อุดมศักดิ์ เดโชชัย
จิตติมา ดำรงวัฒนะ
เดโช แชน้ำแก้ว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ใช้วิธีการลงพื้นที่ภาคสนาม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการศึกษาเชิงพรรณนาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า 1. ด้านวัสดุ-อุปกรณ์ สามารถหาซื้อได้ง่ายในท้องตลาดและมีคุณภาพทนใช้ได้นาน 2. ด้านวิธีทำถังหมักแก๊ส ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบแวนบ่อ ซึ่งผลิตได้ภายในชุมชน 3. ด้านวิธีทำถังเก็บแก๊สใช้ถังขนาด 160 ลิตร เป็นทางรับแก๊สจากถังหมัก 4. ใช้วิธีหมักมูลสัตว์ และเศษอาหาร ที่ประมาณ 20-25 วัน โดยใช้มูลสัตว์และเศษอาหารที่มีอยู่ในชุมชน จึงทำให้เกิดแก๊สชีวภาพส่งถึงหมักอย่างสม่ำเสมอ

2. แนวทางส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า 1) รมณรงค์ โรงเรียน มัสยิด ชุมชน รู้จักการใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์และเศษอาหาร 2) สามารถนำมาใช้เป็นปุ๋ยหมัก แทนปุ๋ยเคมี 3) แก๊สชีวภาพเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า ผลที่ได้จากการทำแก๊สชีวภาพจากพื้นที่ชุมชนบ้านจลาโก ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ช่วยลด ปัญหากลิ่นเหม็น ปัญหามลพิษทางน้ำและปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน และยังพบอีกว่า ชุมชนนำมูลฝอยที่เหลือจากกระบวนการหมักแก๊สมาใช้เป็นปุ๋ยชีวภาพภายในชุมชน จนสามารถนำไปสู่การสร้างอาชีพให้เกิดประโยชน์กับคนในชุมชนอีกด้วย

คำสำคัญ : แก๊สชีวภาพ, กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก

ABSTRACT

The objective of this research were to study the supporting guideline of biological gas production follow in sufficiency economy philosophy, Case study : Biological Gas Group in Jarago village at Moo 6, Manangdalum, Saiburi, Pattani. The method of this research were fieldwork, analyze, synthesize and descriptive statistics result. This research was qualitative research.

The research results found that:

1. Biological gas production follow in sufficiency economy philosophy as follow; 1) equipment; they could buy them easily from market and good quality to use for a long time, 2) making the tank for ferment gas; they used the cement pipes that could produce in community, 3) making the tank for keep gas; they used the tank size 160 litres , and 4) they preserved the dung and food scraps that kept from community and preserved them on 20 – 25 days so give to biological gas to gas tank always.

2. The supporting guideline of biological gas production follow in sufficiency economy philosophy as follow; 1) to campaign to school, mosque, and community for realizing the salvage from dung and food scraps, 2) could be

the compost that replaced the chemical fertilizer, 3) biological gas was good friend with environment.

The summarize results was biological gas production in Jarago village had reduced bad smell problem, water pollution, waste problem in community and could find waste which remnant from biological gas production would be organic fertilizer and brought about to make the career in community.

Keywords : biological gas, Biological Gas Group in Jarago village.

บทนำ

แนวทางการส่งเสริมการหาพลังงานทดแทนใหม่ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพลังงานทดแทนด้านต่าง ๆ ที่ต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ปัจจุบันพลังงานเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ และมีความต้องการสูง และในประเทศไทยการเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเกษตรกรรายย่อยได้มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมทั้งภายในบริเวณฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และชุมชนใกล้เคียง เช่น ปัญหามลภาวะจากกลิ่นน้ำเสีย แมลงวัน และพาหะนำโรคต่าง ๆ สู่ชุมชนด้วย (ปรีชา ศรีประภาคาร, 2555)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติ เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และต้องประกอบไปด้วยสองเงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2559)

กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บนที่ราบชายฝั่งทะเลอ่าวไทยด้านทิศตะวันออกมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องขยะ และเศษอาหารเน่าเสียภายในโรงเรียน และชุมชน จึงทำให้เกิดผลเสียด้านสภาพแวดล้อม เป็นบ่อเกิดของโรคต่าง ๆ เช่น ไข้เลือดออก มาเลเรีย เป็นต้น และยังมีโรคที่เกิดจากสัตว์เป็นพาหะนำโรคอีกด้วย ทั้งนี้ก็ยังส่งผลต่อมลพิษทางน้ำ และอากาศด้วยสภาพปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเกิดวิกฤตทำให้ของแพงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของคนในชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และรับจ้างทั่ว ๆ ไปจนทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย โดยเฉพาะการใช้จ่ายในเรื่องของเครื่องใช้ในครัวเรือน อาทิเช่น แก๊สหุงต้ม จึงได้เล็งเห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และปัจจุบันอย่างเห็นได้ชัดว่าทุก ๆ ครัวเรือนส่วนใหญ่มักใช้แก๊สหุงต้มในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพต่าง ๆ ทำให้ค่าครองชีพในครัวเรือนสูงมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย

ดังนั้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาแนวทางส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และเล็งเห็นถึงความสำคัญของแก๊สชีวภาพ และใช้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคนในชุมชน ของการทำแก๊สชีวภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากพลังงานทดแทน สามารถนำมาใช้ประกอบอาหารในครัวเรือน สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อแก๊สหุงต้มได้ และสามารถทดกลั่นอันไม่พึงประสงค์ของมูลสัตว์ และเศษอาหาร ได้ผลผลิตพลอยได้ที่ได้จากโครงการแก๊สชีวภาพ สามารถนำมาใช้เป็นปุ๋ยชีวภาพ เพื่อทำให้พืชผัก แข็งแรง และสามารถผลิตแก๊สชีวภาพในระบบชุดเดียวกัน เพื่อนำมาใช้ภายในครอบครัว และชุมชน จนทำให้มีการใช้พลังงานทดแทน แก๊สชีวภาพประสบผลสำเร็จมาจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

การศึกษาแนวทางส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จำนวน 15 คน ได้กำหนดขอบเขตด้านประชากร คือ

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ครอบครัวนำร่อง และสมาชิกกลุ่มแก๊สชีวภาพที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชน บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จำนวน 10คน ได้แก่ ประธานกลุ่ม จำนวน 1 คน รองประธานกลุ่ม จำนวน 1 คน และสมาชิกกลุ่ม จำนวน 8 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน ผู้นำศาสนา (โต๊ะอิหม่าม) จำนวน 1 คน ราษฎรชาวบ้าน จำนวน 1 คน เกษตรตำบลมะนังดาลำ จำนวน 1 คน และบุคลากรโรงเรียน จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัย นักวิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวศึกษาทำความเข้าใจในแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา กำหนดวิธีการ และ ประเด็นที่สำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้าน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ให้สัมภาษณ์

3. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตัวเอง โดยเตรียมแนวคำถามแบบครอบคลุมทุกรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแก๊สชีวภาพ ช่วงแรกของการสัมภาษณ์จะเป็นคำถามทั่ว ๆ ไป หลังจากนั้นก็จะโยนคำถามเข้าหาประเด็นที่ต้องการ เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจน และมีความถูกต้องตรงตามความจริงทุกประการ

4. แบบบันทึกการสังเกตการณ์ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบบันทึกการสังเกตการณ์ในการลงพื้นที่ภาคสนาม เช่น แผนที่เดินดินในชุมชนบ้านจลาโก ปฏิทินประวัติศาสตร์ชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อขอสัมภาษณ์ประธานกลุ่มแก๊สชีวภาพ กรณีศึกษา : กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
2. เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ สังเกต และถามประเด็นที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้างนี้
3. ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ประธาน/รองประธาน และสมาชิกกลุ่ม โดยจะพูดคุยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ข้อมูลที่ได้จะมีประโยชน์ต่อประชาชนรุ่นหลัง เพื่อเป็นแนวทางเลือกในการส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพ ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์มีสิทธิไม่ตอบคำถาม และหยุดการสัมภาษณ์เมื่อใดก็ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลทั้งจากเอกสาร และภาคสนามแล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปเป็นภาพรวม เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาข้อมูลครั้งต่อไปในขณะเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลใดขาด หรือไม่ชัดเจนก็เก็บเพิ่มเติมต่อไปจนครบถ้วนของข้อมูลที่ได้นำมาหาความสัมพันธ์ของข้อมูลจนเป็นปรากฏการณ์ออกมาให้สามารถอธิบายข้อเท็จจริง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามขอบเขตที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนที่สุดตามข้อมูลที่แท้จริง

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 วิธีการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

1. ด้านวัสดุ-อุปกรณ์พบว่า การทำแก๊สชีวภาพด้านวัสดุ-อุปกรณ์ การคัดเลือกอุปกรณ์ส่วนใหญ่จะทำการคัดเลือก โดยนำอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการทำแก๊สชีวภาพ และสามารถหาซื้อได้ง่ายในท้องตลาด และมีคุณภาพทนใช้ได้นาน อาทิ แวนบ่อ 2 แวน ฝาปิด 1 ฝา ท่อ pvc ขนาด 1/2 นิ้ว ซ้องอ pvc3 อัน ท่อสามทาง pvc ขนาด 1/2 นิ้ว 2 อัน สายยางขนาด 1/2 นิ้ว 2 เมตร ถึง 200 ลิตร 3 ใบ ถึง 160 ลิตร 3 ใบ สายแก๊ส 2 เมตร เต้าแก๊ส ท่อขนาด 4 นิ้ว 1 เมตร
2. ด้านวิธีทำถังหมักแก๊สพบว่าการทำแก๊สชีวภาพด้านวิธีทำถังหมักแก๊ส ที่ใช้ส่วนใหญ่ แวนบ่อ นำแวนบ่อมาซ้อนกัน เข้ากันกับแวน และฉาบภายใน และภายนอกให้แวนบ่อติดกัน นำฝามาปิด และเจาะรู เพื่อใส่ท่อขนาด 4 นิ้ว เพื่อใส่เศษอาหาร และมูลสัตว์ และเจาะรูขนาด

1/2 นิ้ว เพื่อต่อช่องส่งแก๊ส ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำถังหมักแก๊สที่เราสามารถนำมาเป็นตัวอย่างได้ เพื่อกลับไปต่อยอดอาชีพให้แก่ชุมชนเรา และเป็นวิธีง่าย ๆ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้จากการทำแก๊สชีวภาพ

3. ด้านวิธีทำถังเก็บแก๊สพบว่า การทำแก๊สชีวภาพด้านวิธีทำถังเก็บแก๊ส กระบวนการทำจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนี้ นำถังขนาด 160 ลิตรมาเจาะรูขนาด 1/2 นิ้ว เพื่อใส่ท่อสามทาง เป็นทางรับแก๊สจากถังหมัก และต่อไปถังที่ 2 และที่ 3 ทำเหมือนกันทั้ง 3 ใบ ส่วนใบที่ 3 ต่อกับสายส่งแก๊สไปยังเตาแก๊ส ส่วนถัง 200 ลิตร เติมน้ำ 3/4 ของถังแล้วเอาถัง 160 ลิตรสวมคว่ำลงไปในถัง 200 ลิตร ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายของวิธีทำถังหมักแก๊ส

4. ด้านวิธีหมักมูลสัตว์ และเศษอาหารที่ทำให้เกิดแก๊สพบว่า การทำแก๊สชีวภาพด้านวิธีหมักมูลสัตว์ และเศษอาหารที่ทำให้เกิดแก๊ส กระบวนการผลิตแก๊สชีวภาพจะต้องประกอบไปด้วยวิธีการทำดังนี้ นำมูลสัตว์เปียกมูลวัวมาใส่ไว้ในถังหมักที่เราเตรียมไว้ประมาณ 60 ลิตร ใส่ น้ำให้จมนูลสัตว์ทิ้งไว้ประมาณ 20-25 วัน หลังจากนั้นให้เติมน้ำในถังหมัก 3/4 ของถังหมักหลังจากนั้นให้ใส่เศษอาหารลงในถังหมักประมาณ 3-4 กิโล (เศษอาหารต้องทิ้งให้บูดก่อนนำมาใส่ก็ได้) เมื่อเติมเศษอาหารแล้วให้รอจนกว่าถัง 160 ลิตรจะลอยขึ้น เมื่อถังลอยขึ้นแสดงว่าแก๊สได้เกิดขึ้นแล้ว ในกระบวนการเกิดแก๊สครั้งแรกต้องปล่อยทิ้งก่อนเนื่องจากแก๊สที่เกิดขึ้นครั้งแรกจะมีคาร์บอนไดออกไซด์มากจะจุดไฟไม่ติด รอบที่ 2 นำมาใช้เลย

ตอนที่ 2 แนวทางส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา : กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี

1. ด้านพลังงาน พบว่า แนวทางการส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพด้านพลังงานแก๊สชีวภาพนั้นส่งผลดีต่อชุมชนเป็นอย่างมาก ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านการสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ลดการค่าใช้จ่ายในครัวเรือนอีกทั้งยังสามารถนำวัสดุจากสิ่งที่มีอยู่ในชุมชน เช่น มูลสัตว์ และเศษอาหารมาใช้เป็นพลังงานแก๊สชีวภาพ และอีกด้านหนึ่งคือ สร้างความพอเพียงการดำรงอยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรในชุมชนหรือทุนทางสังคมที่ตนมีอยู่ และชาวบ้านเกิดการการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก

2. ด้านปรับปรุงสภาพแวดล้อมพบว่าแนวทางการส่งเสริมการทำให้เกิดชีวภาพด้านปรับปรุงสภาพแวดล้อมของแก๊สชีวภาพนั้น ส่งผลดีต่อชุมชนเป็นอย่างมาก ในการยกระดับคุณภาพของชุมชน และประชาชนให้ดีขึ้นปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ช่วยลดปัญหาทากลิ้นเหม็น ปัญหามลพิษทางน้ำ และขยะภายในชุมชน ซึ่งแก๊สชีวภาพเป็นแก๊สพลังงานสะอาดเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสามารถปรับปรุงโดยการนำกระบวนการทำให้เกิดชีวภาพแทน

3. ด้านการเกษตรพบว่าแนวทางการส่งเสริมการทำให้เกิดชีวภาพด้านการเกษตรสามารถนำใช้ปุ๋ยที่เกิดจากการหมักที่ถ่ายออกจากถังหมักแก๊สเพราะปุ๋ยที่ได้จากการหมักเป็นปุ๋ยชีวภาพอย่างดีสามารถแทนปุ๋ยเคมีได้ และสามารถส่งเสริมให้เป็นอาชีพแก่คนในชุมชน เพราะคนในชุมชนส่วนมากเป็นเกษตรกรชาวไร่สามารถนำใช้ปุ๋ยเพื่อใช้ในการเพาะปลูก และปรับปรุงดินทั้งในรูปปุ๋ยแห้ง และปุ๋ยน้ำได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 3 ผลลัพธ์จากการทำให้เกิดชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

1. ด้านความพอประมาณ พบว่า ผลลัพธ์จากการทำให้เกิดชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ การผลิตแก๊สชีวภาพเป็นการพัฒนาโดยตั้งอยู่พื้นฐานของรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงแบบดั้งเดิมพออยู่พอกิน และมีการพัฒนาด้านการผลิต โดยนำสิ่งที่มีอยู่ในครัวเรือนมาใช้ประโยชน์โดยไม่ต้องซื้อแก๊สหุงต้มจากร้านค้าภายนอกและสามารถลดการใช้จ่ายในครัวเรือน

2. ด้านความมีเหตุผลพบว่าผลลัพธ์จากการทำให้เกิดชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล การทำให้เกิดชีวภาพนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการผลิต อย่างรอบคอบควรดำเนินควบคู่ไปกับผลประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อนำสู่ความสำเร็จ โดยการนำเอาสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนใช้ให้เกิดประโยชน์อาจจะทำให้การผลิตแก๊สชีวภาพจะเป็นที่สนใจของคนในชุมชนยิ่งขึ้น

3. ด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พบว่า ผลลัพธ์จากการทำให้เกิดชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การทำให้เกิดชีวภาพนั้นจะต้องเป็นไปอย่างรอบคอบ และมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการผลิต อย่างรอบคอบควรดำเนินการทำให้เกิดชีวภาพเพื่อนำสู่ความสำเร็จ การนำเอาสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนใช้ให้เกิดประโยชน์อาจทำให้รูปแบบของผลิตแก๊สชีวภาพส่งเสริมให้คนชุมชนได้รู้จักพลังงานสำรองต่อไป

4. ด้านความรู้ พบว่า ผลลัพธ์จากการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้ ทางกลุ่มมีการจัดการด้านองค์ความรู้การผลิตแก๊สชีวภาพและมีการเปิดพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งการเรียนรู้ มีการอธิบายให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ในเรื่องแก๊สชีวภาพคืออะไรมีประโยชน์อย่างไรมีการจัดทำเป็นเอกสารแผ่นพับสำหรับการแจกจ่ายให้แก่ผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานแก๊สชีวภาพและมีการอนุรักษ์และถ่ายทอด โดยการได้รู้จักการนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนเช่นมูลสัตว์และเศษอาหารมาใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นพลังงานแก๊สชีวภาพซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการซึมซับพลังงานภายในชุมชน

5. ด้านคุณธรรมพบว่าผลลัพธ์จากการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านคุณธรรม การผลิตแก๊สชีวภาพเป็นการพัฒนาโดยตั้งอยู่พื้นฐานของรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่จะต้องเสริมสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรมและมีความอดทนใช้สติปัญญาในการดำเนินการทำแก๊สชีวภาพและมีความรอบคอบในทุกๆขั้นตอนในการทำแก๊สชีวภาพ

อภิปรายผล

1. วิธีการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอุดม กรวิรัตน์ (อุดม กรวิรัตน์, 2559) ได้กล่าวว่า ได้ผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ไว้ใช้ในครัวเรือนด้านวิธีทำถังหมักแก๊ส มีขั้นตอน/วิธีการทำ : ขุดหลุมเป็นแนวเฉียง เพื่อวางท่อคอนกรีตกลม (บ่อหมัก) ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เมตรลึกประมาณ 1.50 เมตร ปรับพื้นให้เรียบ และขุดเป็นแนวเฉียงเพื่อวางท่อ PVC ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 4 นิ้ว ในแนวซ้าย-ขวาเพื่อเป็นช่องทางเข้า-ออกของมูลสัตว์ จากนั้นเทพื้นก้นหลุมโดยใช้ปูนซีเมนต์ผสมกับทราย และหินอัตราส่วน 1:2:3 ความหนา 5 เซนติเมตรรองจนปูนแห้ง แล้วตัดท่อ PVC ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 4 นิ้วในลักษณะแนวเฉียงเพื่อประกบกับท่อคอนกรีตท่อด้านล่างสุดที่ทำเป็นบ่อหมัก ต่อเข้าไปในแนวซ้าย-ขวาแล้วก่อปูนปิดทับรอยต่อให้สนิทด้วยปูนซีเมนต์อัตราส่วนปูนซีเมนต์ และทราย 1 : 2 จากนั้นนำท่อคอนกรีตเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เมตร อีก 3 ท่อมาวางซ้อนทับกับบ่อแรกแล้วโอบปูนที่รอยต่อ และขอบบ่อฉาบให้สนิท เพื่อป้องกันน้ำจากภายนอกซึมเข้าภายในบ่อหมัก

2. แนวทางส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพ และผลลัพธ์จากการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา : กลุ่มแก๊สชีวภาพหมู่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันวิจัย และพัฒนาพลังงาน (สวพ.) มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ (สถาบันวิจัย และพัฒนาพลังงาน (สวพ.) มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, 2550) ได้กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมการทำแก๊สชีวภาพ ด้านปรับปรุงสภาพแวดล้อม การใช้เทคโนโลยีก๊าซชีวภาพในการจัดการน้ำเสียในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม คือ 1) ลดปัญหามลพิษทางน้ำ โดยสามารถบำบัด และลดสารปนเปื้อนของสารอินทรีย์ในน้ำเสียได้ตามที่กฎหมายกำหนด 2) ลดปัญหากลิ่นเหม็น และแมลง 3) ลดการปล่อยทิ้งก๊าซมีเทนสู่บรรยากาศ เป็นการช่วยลดอัตราการเกิดภาวะเรือนกระจก ซึ่งเป็นต้นเหตุให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงบ้านจลาโก

1. เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ควรมีการบำรุงรักษาอยู่เสมอ และทนได้นาน
2. สถานที่ผลิตควรได้รับการดูแลรักษาความสะอาดจากคณะกรรมการกลุ่มแก๊สชีวภาพ
3. สถานที่ในการจัดทำแก๊สชีวภาพจะต้องมีขนาดกว้าง อากาศถ่ายเทได้สะดวก

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

1. ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้การทำแก๊สชีวภาพแก่กลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องการทำแก๊สชีวภาพ
2. ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ และเผยแพร่องค์ความรู้การทำแก๊สชีวภาพอย่างกว้างขวาง
3. สร้างพื้นที่ หรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการถ่ายทอดเพื่อการทำแก๊สชีวภาพเป็นการเพิ่มทางเลือกในด้านการประกอบอาชีพ
4. สนับสนุนให้เยาวชนรุ่นหลังสนใจในกระบวนการทำแก๊สชีวภาพ

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ส่งเสริมในเรื่องการหาผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ (วิทยากร) เข้ามาส่งเสริมในด้านกระบวนการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง “วิธีการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี”

2. ควรศึกษาเรื่อง “การศึกษาแนวทางส่งเสริม และอนุรักษ์วิธีการการทำแก๊สชีวภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี”

เอกสารอ้างอิง

ปรีชา ศรีประภาคาร. (2555). *การส่งเสริมการหาแหล่งพลังงาน*. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2559 จาก เครือข่ายความร่วมมือเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน คลินิกเทคโนโลยี ที่พึ่งของชุมชน: <http://www.clinictech.most.go.th>

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2559). *เศรษฐกิจพอเพียง*. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2559 จาก วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี: <https://th.wikipedia.org/wiki>

สถาบันวิจัย และพัฒนาพลังงาน (สวพ.) มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. (2550). *การผลิตก๊าซชีวภาพจากของเสียฟาร์มปศุสัตว์ และโรงงานอุตสาหกรรม*. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2559 จาก KM สวค.: http://www2.dede.go.th/km_ber/Attach/Biogas-present.pdf

อุดม กรวิรัตน์. (2559). *ผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ไว้ใช้ในครัวเรือน*. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2559 จาก Wunjun Group: <http://group.wunjun.com/doocom/topic/1970875191/reply1>

การศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา

THE ANALYZE THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLE WITH APPEARED
IN THE BOAT SONG LAEM PHO, SONGKHLA PROVINCE.

นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

พระครูอุทัยวินัยกิจ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา 2. เพื่อวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา และ 3. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของเพลงเรือแหลมโพธิ์ ที่มีต่อชาวจังหวัดสงขลา ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักพุทธธรรมจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาและดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา เป็นเพลงที่ประกอบด้วยกลอนแปด ที่พุทธศาสนิกชน ในพื้นที่แต่งขึ้น เพื่อใช้ร้องเล่นในงานเทศกาลชักพระในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ในการชักพระทางน้ำ

2. ผลการวิเคราะห์พุทธธรรมแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ พุทธธรรมขั้นมูลฐาน พุทธธรรมขั้นกลาง พุทธธรรมขั้นสูง และพุทธธรรมที่เป็นการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

3. คุณค่าของเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา มี 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านวัฒนธรรม ประเพณี 2) ด้านการเมือง 3) เศรษฐกิจ 4) ด้านจริยธรรม 5) ด้านความบันเทิง และ 6) ด้านสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: พุทธธรรม, เพลงเรือ

ABSTRACT

The objectives of this research were as follows 1. To study the background Boat Song Leam Pho in Songkhla province 2. To analyze the Buddha Dhamma principle which appeared in Boat Song Leam Pho in Songkhla province. And 3. To analyze the valuable of Buddha Dhamma of Boat Song Leam Pho in Songkhla province. This is the qualitative research, to collect the data from document and relevant researches with Boat Song Leam Pho in Songkhla province and the Dhamma doctrine from Buddhism and to have purposive interview by purposive sampling in coverage of Songkhla province.

The research results found that:

1. Boat Song Leam Pho in Songkhla province which composed of Poetry (Klonpad) that the Buddhist lay who live in the area was compiled for singing in the Chakphra festival along the to play in the boat and then also play on the land but the symbol is the same is that paddle which can be seen as Boat Song.
2. The Buddha Dhamma analytical results found that there are 4 level i.e. fundamental Dhamma, The medium Dhamma, high Dhamma, and Dhamma for daily life
3. The study of valuable of Boat Song Leam Pho in Songkhla province from the study found that there are six aspects as follows 1) The aspect of culture and tradition, 2) The aspect of Politics, 3) The aspect of economic, 4) The aspect of ethics 5. The aspect of entertainment 6. The aspect of environment.

Keyword: Buddha Dhamma, Boat Song

บทนำ

วัฒนธรรมพื้นบ้าน วิถีชีวิตของชาวบ้าน เป็นวัฒนธรรมที่บันทึกวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ในแต่ละท้องถิ่นสืบทอดกันมา แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชุมชนและท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น เป็นแหล่งรวมความรู้หรือภูมิปัญญาชาวบ้านที่สำคัญยิ่ง เพลงพื้นบ้านวิถีชีวิตของชาวบ้านจะใช้เพลงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นเพลงของชาวบ้านในท้องถิ่น ซึ่งแต่ละท้องถิ่น จะมีแบบแผนการร้องเพลงของตนไปตามความนิยม และสำเนียง ภาษาพูด แตกต่างกันไป เพลงพื้นบ้านส่วนมากจะเล่นกันในงานนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ เช่น งานประเพณีลากพระในวันออกพรรษา เป็นต้น เพลงพื้นบ้านจะเป็นเพลงแบบง่าย ๆ ฟังง่าย ๆ สนุก ๆ แต่แฝงไว้ด้วยคำสอน หลักธรรม คำกล่าว คำเตือน คำประชด เสียดสีสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และเกี่ยวพาราสี เป็นต้น

เพลงเรือภาคใต้ก็เช่นเดียวกับเพลงเรือของภาคกลาง ที่ไม่อาจทราบถึงความเป็นมาได้ชัดเจน เพียงแต่มีหลักฐานบุคคลที่อ้างถึงประสบการณ์ กับการบอกเล่าต่อๆ กันมาว่า (พระมหาเจริญ เทชปัญโญ, 2522) เพลงเรือภาคใต้ได้เกิดขึ้นมาไม่น้อยกว่า 4 ชั่วอายุคน หรือ 150 - 200 ปี แต่เดิมชายฝั่งแหลมโพธิ์เป็นทรายขาวบางตอนมีต้นไม้ประเภทเหือกปลาหมอ, ประดู่, ต้ม, จาก โดยเฉพาะโพธิ์ทะเล อันเป็นที่มาของชื่อแหลมนี้ บริเวณถัดเข้าไปเป็นดินปนทราย มีป่ารกชัฏจำพวกประดู่ อุดมด้วยสัตว์จำพวกนก และงูนาชนิด ทั้งที่มีพิษร้ายแรงและไม่มีพิษ บริเวณแหลมโพธิ์ในสมัยนั้น จึงเป็นแดนสิงสถิตของทวดงูศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่นับถือของชาวบ้าน ความเชื่อเรื่องทวดงูนี้เอง ที่เป็นที่มาของประเพณีการลากพระทางน้ำมาชุมนุมกันที่บริเวณแหลมโพธิ์ตั้งแต่สมัยโบราณ

เพลงเรือแหลมโพธิ์ เพลงเรือแหลมโพธิ์ใช้เล่นในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ในวันลากพระ มีทั้งการลากพระบกและลากพระน้ำ ไม่เป็นเพลงที่มีการเล่นโต้ตอบกันระหว่างคณะ การเล่นเพลงเรือแหลมโพธิ์ไม่เจาะจงถึงใครคนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะ ว่ากราบไปทั่วๆ จึงไม่มีการโต้ตอบลักษณะปากต่อปาก คำต่อคำ อย่างเรือพระลำหนึ่งมีเรือยาวชักลากไป 4 – 5 ลำ ต่างก็ว่าเพลงของตัวเองไป เพลงลำใครก็ลำนั้น แต่ก็สนุก เมื่อพบลำอื่นก็จะว่าแข่งเสียงกัน ไม่ได้โต้ตอบกัน คงจะด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้ว จึงได้เกิดการเรียกเพลงเรือยาวหรือเพลงยาว แต่ปัจจุบันทุกคนเรียกเพลงดังกล่าวว่า “เพลงเรือแหลมโพธิ์” (สนธิ บุญฤทธิ์, 2532)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับเพลงเรือแหลมโพธิ์ หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการเล่น

เพลงเรือแหลมโพธิ์ และคุณค่าของเพลงเรือแหลมโพธิ์ เพื่อหาแนวทางในการใช้เป็นข้อมูลเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาและอนุรักษ์เพลงเรือแหลมโพธิ์ให้เป็นมรดกสืบทอดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา
3. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของเพลงเรือแหลมโพธิ์ที่มีต่อชาวจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสำรวจเอกสารเป็นหลัก และเพื่อให้ได้ข้อมูลถูกต้องมากยิ่งขึ้น จึงใช้วิธีการหาข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลการวิจัย โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการวิจัยทางเอกสาร ศึกษาข้อมูลเชิงพุทธธรรมที่มีปรากฏในพระไตรปิฎกและเอกสารเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์
2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แหล่งข้อมูล บทสัมภาษณ์ ตำรา เอกสาร เว็บไซต์ที่มีผู้เขียนเกี่ยวข้องกับประเพณี พิธีกรรมตามหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ ตลอดจนงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. การศึกษาภาคสนาม เป็นการศึกษาจากการสังเกต การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวบรวมและนำมาเสนอผลการวิจัย

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาความเป็นมาของเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา

ประวัติเพลงเรือแหลมโพธิ์ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า เพลงเรือสงขลา เป็นเพลงเรือที่ใช้เล่นในงานประเพณีท้องถิ่นในวันออกพรรษา ที่ชาวบ้านเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ลากพระ” หรือ “ชักพระ” คือ เป็นประเพณีแห่พระในวันออกพรรษา ในวันนี้ได้มีการชักพระทางน้ำ ทางบก ที่ตำบลแหลมโพธิ์ ใกล้ตำบลเกาะยอ ที่พัทลุงหาดแหลมโพธิ์ ในบริเวณทะเลสาบสงขลา ในการเล่นเพลงเรือนี้มีการเล่นเป็นคณะ ซึ่งขึ้นมาร้องกันบนบกด้วย มือถือไม้พายเดินร้องกันตาม

บริเวณวัด เดินร้องกันเป็นกลุ่มๆ ละ 1 ลำ เพลงนี้นอกจากร้องบนบกแล้ว ยังร้องในเรือด้วย ซึ่งพวกเรือเพรียวจะพายเรือร้องตามลำน้ำ ขณะแห่พระมายังสำนักสงฆ์ และขณะแห่กลับวัดของตน เพลงเรือแหลมโพธิ์ใช้เล่นในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี

2. ผลการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา

พุทธจริยธรรมชั้นมูลฐาน ได้แก่ ศีล 5 เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา เป็นเพลงเรือที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านาน เป็นวัฒนธรรมประเพณีที่มีการปฏิบัติในระดับจังหวัด ที่เกี่ยวเนื่องกับพิธีกรรมในพระพุทธศาสนา มีปรากฏอยู่ในหลายเพลง เช่น เพลงคนเฒ่าถือศีลซึ่งมีเนื้อหาในการปฏิบัติตนตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ยังมีหลักปฏิบัติเกี่ยวกับชีวิตในเรื่องของการเข้าวัดฟังธรรม ถวายทาน รักษาศีล

พุทธจริยธรรมชั้นกลาง ได้แก่ กุศลกรรมบถ 10 เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา ที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตนตามหลักพุทธจริยธรรมชั้นกลาง เช่น กุศลกรรมบถ 10 ที่มีปรากฏอยู่ในหลายเพลง เช่น เพลงขมนมพระ เป็นเรื่องราวของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมวันชักพระของชาวสงขลา ที่เริ่มจากการปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักปฏิบัติ มีจิตเป็นกุศล ปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักศีลธรรม

พุทธจริยธรรมชั้นสูง ได้แก่ มรรคมีองค์ 8 เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา ที่เกี่ยวเนื่องกับพิธีกรรมในพระพุทธศาสนา คือช่วงเทศกาลออกพรรษา เพลงเรือที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตนตามหลักพุทธจริยธรรมชั้นสูง มีปรากฏอยู่ในหลายเพลง เช่น เพลงวันชักพระ ที่มีเรื่องราวของการพูดถึงประวัติพระพุทธศาสนา ประวัติของพระพุทธเจ้า มีคำสอนถึงเป้าหมายสูงสุดในทางพระพุทธศาสนา คือนิพพาน และวิธีการในการไปสู่พระนิพพาน

พุทธจริยธรรมในชีวิตประจำวัน เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา ที่เกี่ยวเนื่องกับพิธีกรรมในพระพุทธศาสนา คือช่วงเทศกาลออกพรรษา เพลงเรือที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตนตามหลักพุทธจริยธรรมในชีวิตประจำวัน เช่น ธรรมคัมภีร์ครองโลก 2 พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 และทศ 6 ดังปรากฏอยู่ในเพลงเรือ เช่น เพลงกฎหมายบ้านเมือง

3. ผลการวิเคราะห์คุณค่าของเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา

คุณค่าของเพลงเรือเรือแหลมโพธิ์ เป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านวัฒนธรรมประเพณี ความผูกพันและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีชักพระเป็นอย่างดี สะท้อนรายละเอียดถึงขนบนิยม ความเชื่อและสารัตถะด้านต่างๆ เกี่ยวกับประเพณีชักพระไว้อย่างเป็นรูปธรรม
- 2) ด้านการเมือง สะท้อนถึงทัศนะของเพลงเรือแหลมโพธิ์ ชั้นหลัง ๆ ที่มีการพัฒนามาเป็นสื่อในการรณรงค์เรื่องต่างๆ ทางการเมือง เช่นการเลือกตั้ง การใช้กฎหมาย
- 3) เศรษฐกิจมีเพลงเป็นจำนวนมากได้สะท้อนเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจของชาวบ้านในท้องถิ่น เกิดเห็นภาพความจริงของวิถีชีวิตในทางสังคมและเศรษฐกิจ
- 4) ด้านจริยธรรม ที่ปรากฏเป็นภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรม ในเพลงเรือแหลมโพธิ์นี้มักเน้นสอนสตรีโดยตรง โดยมุ่งเน้นให้อยู่ในแนวประพฤติปฏิบัติที่ดี ให้เป็นคุณธรรมในจิตใจ จริยธรรมจึงเกิดตามมา ซึ่งจะมีผลดีต่อตัวเองและสังคม
- 5) ด้านความบันเทิง ตามลักษณะทั่วไปของเพลงพื้นบ้านทั่วไป บางครั้งเข้าทำนองลามก แต่ก็เพื่อความสนุกสนานเป็นหลัก เพลงอีกจำนวนหนึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการละเล่นที่สำคัญบางอย่างของชาวดำ
- 6) ด้านสิ่งแวดล้อมหลายเพลงมีเนื้อหาสะท้อนถึงภาพและสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเน้นในเรื่องของสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก

บทสรุป

เพลงเรือแหลมโพธิ์หรือที่เรียกกันว่า "เพลงเรือสงขลา" เป็นเพลงเรือที่ใช้เล่นในงานประเพณีท้องถิ่นในวันออกพรรษา ชาวบ้านเรียกกันทั่วไปว่า "วันลากพระ" หรือ "วันชักพระ" คือ เป็นประเพณีแห่พระในวันออกพรรษา ในวันนี้ได้มีการลากพระหรือชักพระทางน้ำ ทางบกที่แหลมโพธิ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา ในการเล่นเพลงเรือนี้ มีการเล่นเป็นคณะ ซึ่งขึ้นมาร้องบนบกด้วย มือก็ถือไม้พายเดินร้องตามบริเวณวัด เดินร้องกันเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 1 ลำ เพลงนั้นนอกจากจะร้องบนบกแล้วยังร้องในเรือด้วย ซึ่งพวกเรือเปลี่ยวจะพายเรือร้องตามลำน้ำขณะแห่เรือพระแต่ละลำมายังสำนักสงฆ์เพื่อทำการสมโภชร่วมกันและกลับวัดของตนเอง เพลงเรือแหลมโพธิ์ใช้เล่นในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปีมีหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือทั้งขั้นต้น ขั้นกลาง ขั้นสูงและพุทธธรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา ได้ผลที่นำไปสู่การเสนอแนะทางวิชาการ ดังนี้

- 1) เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา ก่อให้เกิดคุณค่าแก่ชุมชนมากมายทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับท้องถิ่น จึงควรมีการอนุรักษ์และส่งเสริมให้คงอยู่ต่อไป
- 2) เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา ในปัจจุบันบางส่วนเสื่อมถอยลงด้วยการพัฒนา จึงควรรหาแนวทางในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการประชุมปรึกษาหารือ การพัฒนาและอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมให้ควบคู่กันไป
- 3) เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา มีคุณค่าทางพุทธธรรม เป็นอย่างสูง จึงควรมีการเผยแพร่เพลงเรือแหลมโพธิ์ ให้กว้างขยายออกไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จากการศึกษาวิจัย “การศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา” ในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจควรศึกษาเพื่อทำวิจัยดังนี้

- 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์เพลงเรือแหลมโพธิ์จังหวัดสงขลา”
- 2) การวิจัยเชิงพื้นที่ “ผลกระทบต่อนิคมวัฒนธรรมพื้นบ้าน : เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา
- 3) การศึกษาวิจัย “พุทธจริยธรรมและคุณค่าของศิลปะพื้นบ้านอื่น ๆ เช่น หนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก ฯลฯ”

เอกสารอ้างอิง

พระมหาเจริญ เดชบุญญโณ. (2522). *ประวัติของแหลมโพธิ์*. สงขลา.

สนิท บุญฤทธิ์. (2532). *เพลงเรือแหลมโพธิ์ สงขลา พิมพ์ครั้งที่ 2*. สงขลา: โรงพิมพ์เมืองสงขลา.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์เป็นวารสารวิชาการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าและเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัยนักวิชาการคณาจารย์และ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในมิติทางด้านพระพุทธศาสนาการศึกษาศิลปวัฒนธรรม สังคมศาสตร์และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษโดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มี กำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลัง เสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

1) บทความพิเศษ บทความพิเศษทางวิชาการ ที่นำเสนอองค์ความรู้ทางวิชาการอย่าง เข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการใน วงการวิชาการ หรือวิชาชีพ

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นในลักษณะ วิเคราะห์วิจารณ์ หรือเสนอแนวคิดใหม่ จากพื้นฐานทางวิชาการที่ได้เรียบเรียงจากผลงานทาง วิชาการของตนเองหรือของผู้อื่น หรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นความรู้ที่มี ประโยชน์แก่คนทั่วไป

3) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่มีการค้นคว้าอย่างมีระบบ และมีความมุ่งหมายชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือหลักการบางอย่างที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้า ทางวิชาการ หรือการนำวิชาการมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ บทความวิจัยมีรูปแบบของการ วิจัยตามหลักวิชาการ เช่น มีการตั้งสมมติฐานหรือมีการกำหนด ปัญหาที่ชัดเจนสมเหตุผล โดย จะต้องระบุวัตถุประสงค์ที่เด่นชัดแน่นอน มีการรวบรวมข้อมูล พิจารณาวิเคราะห์ ตีความและ สรุปผลการวิจัยที่สามารถให้คำตอบหรือบรรลุวัตถุประสงค์

4) บทความปริทรรศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และ วารสารใหม่ หรือจากประสบการณ์ของผู้มีพหุปัญญาเรียบเรียงขึ้น

5) ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความบทความความรู้ เรื่องแปล ย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจัย และนำเสนอเครื่องมือใหม่ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและนานาชาติ

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A 4 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK เท่านั้น ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่น ตาราง 1 หรือ Table 1 และ รูป 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุนิติการศึกษาระดับสูงสุด พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการพิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยเรียงมาทางด้านขวา และให้ตัวเลขเป็นตัวยกท้ายชื่อผู้เขียนเพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการและชื่อหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำต่อบทคัดย่อ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะพิมพ์ เพิ่มอีก 0.5 ช่วงบรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น(ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด และสั้น
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิดและระบุวัตถุประสงค์การวิจัย
- 3) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิ
- 5) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) สรุป (Conclusion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 7) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงอรรถเท่านั้น

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์ หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) ข้อเสนอแนะ (Suggestion)
- 6) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสาร เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

1. การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และเจ้าของบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์เล่มที่ชื่อเครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระไตรปิฎกภาษาไทย/15/16/282-283), (พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาแปล/16/256-320)

2) ผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างชื่อผู้แต่งเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์เครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2554)

3) ผู้แต่งสองรายให้อ้างชื่อของผู้แต่งสองรายเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์เครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระมหาสุทิตย์อาภากร และเชมณัฐ อินทรสุวรรณ, 2553) หากมีเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า1รายการให้ใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่นระหว่างรายการอ้างอิงเช่น (พระธรรมโกศาจารย์ประยูรธมมจิตโต, 2548; พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2554)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกเว้นวรรคหนึ่งครั้งเพิ่มคำว่าและคณะเครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระเทพโสภณ, ประยูร ธมฺมจิตฺโตและคณะ, 2548)

5) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงตามลำดับพยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งเช่นเดียวกับลำดับการอ้างอิงในส่วนเอกสารอ้างอิง

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง เครื่องหมายจุลภาค ปีที่พิมพ์ และหน้าที้นำมาอ้างอิง เช่น (Keown, 2003)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งสองราย เครื่องหมายจุลภาค ปีที่พิมพ์ และหน้าที้นำมาอ้างอิง เช่น (Hersey & Blanchard, 2000) และให้ใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นกลางระหว่างเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 เอกสาร เช่น (Keown, 2003 ; Hersey & Blanchard, 2000)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al, ปีที่พิมพ์ และหน้าที้นำมาอ้างอิง (Kaiser et al., 2008)

4) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงชื่อผู้แต่ง

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิมพ์รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์

กรณีเป็นสำนักพิมพ์หรือบริษัทให้คงไว้เฉพาะชื่อ ดังตัวอย่าง

1) บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด ใช้ 21 เซ็นจูรี

2) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3) กรณีที่เป็นโรงพิมพ์ให้ใช้รูปแบบเต็ม เช่น โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. เอกสารอ้างอิง

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา. : สถานที่พิมพ์. /: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์ หรือโรงพิมพ์. (// การวรรค 2 ครั้ง)

ตัวอย่าง :

พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่ย่าง).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุกิจ สุกจินโธ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย ใน ปวีตร ว่องวีระ. ทฤษฎี และวิวัฒนาการของการวิจัยวัฒนธรรม. (หน้า 112). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลข หน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จิตติวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม,/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาอาจพันธ์. (2537). หม้อคอกควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T.(1995). Sciencefiction. In *The encyclopaedia America*, (Vol. 24, pp.390-392). Danbury, CT: GrolierPress.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *ผู้จัดการรายวัน*, น.13.

(7) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน.// (ปีพิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ระดับวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/หรือการค้นคว้าแบบอิสระ/ชื่อมหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง:

สัมฤทธิ์ ต่อสติ. (2542). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสถานบริการสาธารณสุขเขตเมือง กรณีศึกษาศูนย์: แพทย์ชุมชนเมือง พระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (ปี).// ตำแหน่ง./สัมภาษณ์. วัน เดือน.

ตัวอย่าง :

พระพรหมบัณฑิต(ประยูร ธมฺมจิตฺโต), ศ.ดร..(2558). อธิการบดี, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง

กรณราชวิทยาลัย. สัมภาษณ์. 18 เมษายน.

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//วันที่ เดือน ปีที่เผยแพร่.//**ชื่อบทความ**.//สืบค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปี./จาก แหล่งที่อยู่ไฟล์ (URL)

ตัวอย่าง :

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมมาปญโญ). (1 พฤษภาคม 2555). *การจัดการศาสนาและวัฒนธรรมในอุษาคเนย์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ*. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2556, จาก http://www.mcu.ac.th/site/artidecontent_desc.php?artide_id=1304&articlegroup_id=274

Doyle, M. W.. (22 June 2004). *Liberal Internationalism:Peace, War and Democracy*. Retrieved September 2, 2013, from http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/themes/peace/doyle/index.html

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2548). *โลกทัศน์ชาวพุทธ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2551). *การแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.

พงศ์ศานต์ พิทักษ์มหาเกตุ. (2538). *ชาวบ้านกับช่องทางประกอบธุรกิจท่องเที่ยว แนวคิดในการจัดตั้งสหกรณ์บริการนำเที่ยวแนวอนุรักษ์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

โกนิญฐ์ ศรีทอง.(2558). *การบูรณาการภูมิปัญญาพระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างความสมดุลของระบบนิเวศวิทยาชุมชน*. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมมาปญโญ). (1 พฤษภาคม 2555). *การจัดการศาสนาและ*

วัฒนธรรมในอุษาคเนย์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2556, จาก http://www.mcu.ac.th/site/artidecontent_desc.php?article_id=1304&articlegroup_id=274

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก, 24 สิงหาคม 2550.

Boo Elizabeth. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Kiarash, A. (2007). Human Dignity in Islamic Bioethics. *The Iranian Journal of Allergy*, 6 (5), 25-28.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

1. ส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ เอกสารประกอบด้วย

1) ต้นฉบับ จำนวน 3 ชุด จำแนกเป็น

- ต้นฉบับที่ไม่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 2 ชุด

- ต้นฉบับที่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 1 ชุดเอกสารต้องระบุรายละเอียดของผู้เขียนบทความ (Author(s)) ได้แก่ ชื่อ ตำแหน่งและสังกัด หรือวุฒิการศึกษาสูงสุด อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding Author) ให้ระบุที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรือ E-mail ที่สามารถติดต่อได้ ในกรณีที่ต้นฉบับดังกล่าวมาจากหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หรือหลักสูตร การศึกษา โปรดระบุชื่อหลักสูตรและสถาบันการศึกษาให้ชัดเจน

2) แผ่นซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับ จำนวน 1 แผ่น (ระบุชื่อบทความและชื่อผู้เขียน)

3) แบบเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

- แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อได้รับการตีพิมพ์ในวารสารมหาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

- แบบฟอร์มสมัครสมาชิกวารสารมหาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

4) รูปถ่าย 1 นิ้ว จำนวน 1 รูป (ถ่ายหน้าตรง)

ส่งต้นฉบับบทความเพื่อเสนอตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์กองบรรณาธิการวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

เลขที่ 3/3 หมู่ที่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80000

2. ส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แนบไฟล์ต้นฉบับ (File attachment) ในรูปแบบ MS Word ส่งมายัง E-mail: tak.punyada@gmail.com เมื่อได้รับการยืนยันจากกองบรรณาธิการ พิจารณาให้ตีพิมพ์ลงในวารสารแล้ว ผู้เขียนจะต้องส่งแผ่นซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับจำนวน 1 แผ่นมายังกองบรรณาธิการเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการตีพิมพ์ต่อไป

3. การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ได้ที่ <http://www.ojs.mcu.ac.th/index.php/mnpr> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้สแกนและส่งแบบฟอร์มทาง Email : tak.punyada@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.doc ของ Microsoft Word หรือเทียบเท่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์รูปภาพ ในสกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตารางและเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอ

สงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารมหาลุฬานาครทรรศน์หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสาร ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ผลงานจำนวน 1 ฉบับพร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารมหาลุฬานาครทรรศน์